สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน

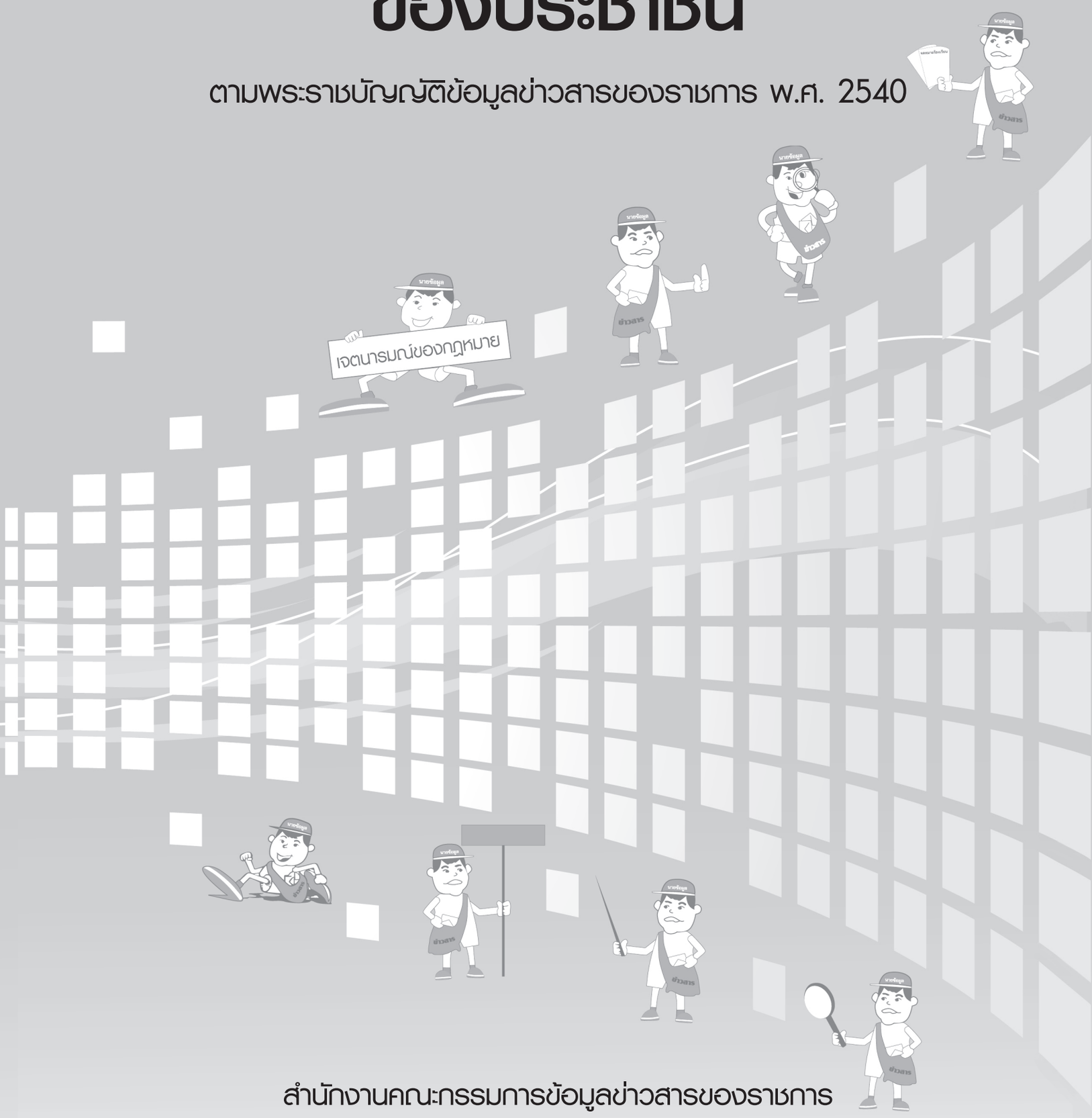
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ของประชาชน

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

Sitti1-96.indd 1 3/3/2553 9:58:12

หนังสือ สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

จัดทำโดย **สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ**
ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300
โทรศัพท์ 0 2282 2283 โทรสาร 0 2281 8543
www.oic.go.th
ISBN : 978-616-7197-49-4

พิมพ์ครั้งที่ 3 : เมษายน 2553

คณะทำงานวิชาการ : นางวนิดา สักการโกศล
นายเยี่ยมศักดิ์ คุ้มอินทร์

คณะทำงานจัดพิมพ์ : นางภัคพิชา จันทรศิริ
นางสุรีย์ ทินกร

บรรณาธิการ : นางภัคพิชา จันทรศิริ

พิมพ์ที่ : บริษัท ไฟน์ พรินท์เทค จำกัด
109/5 หมู่ 7 ต.ทุ่งสุขลา จ.ชลบุรี 20230
โทรศัพท์ : 038 352 914-5
โทรสาร : 038 352 913

จำนวนพิมพ์ : 15,000 เล่ม

คำนำ

การดำเนินการเพื่อให้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย นอกเหนือจากการผลักดันให้หน่วยงานของรัฐมีการปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ยังจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและการใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารในการขอดู ขอตรวจดูและ/หรือขอสำเนาข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ เพื่อใช้ปกป้องสิทธิของตนเองและตรวจสอบการดำเนินงานต่างๆ ของรัฐให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

หนังสือ สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เล่มนี้ ได้มีการจัดพิมพ์มาแล้ว 2 ครั้ง เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 และเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549 ครั้งนี้ได้นำมาปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมข้อมูลให้มีความถูกต้อง เหมาะสม ครบถ้วนและทันสมัยมากขึ้น จึงหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือผู้อ่านให้ได้มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายฉบับนี้ได้มาก

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ธันวาคม 2552

สารบัญ

หน้า

คำนำ 3

บทนำ 7

หลักการและแนวคิด 11

1. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีหลักการและแนวคิดอย่างไร 11
2. “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่าอย่างไร 12
3. ประชาชนจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างไร 13
4. “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่าอย่างไร 14
5. ประชาชนจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนได้อย่างไร 15
6. กฎหมายข้อมูลข่าวสารมีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้หรือไม่ อย่างไร 15
7. ข้อมูลข่าวสารประวัติศาสตร์คืออะไร 17

สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ 18

1. กฎหมายกำหนดให้สิทธิอะไรบ้างแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ 18
2. หากประชาชนไม่รู้หน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้จัดเก็บหรือครอบครองข้อมูลข่าวสารที่ต้องการขอดู ประชาชนจะทำอย่างไร 18
3. หากหน่วยงานของรัฐไม่พิจารณาคำขอข้อมูลข่าวสาร ประชาชนจะทำอย่างไร 19
4. หากประชาชนทราบว่า ตนเองมีส่วนได้ส่วนเสียในข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีผู้อื่นมาขอใช้สิทธิตรวจดูข้อมูลข่าวสารนั้น จะทำอย่างไรเพื่อมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น 20
5. สิทธิในการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการ ประชาชนผู้ขอจำเป็นต้องมีส่วนได้เสียในข้อมูลข่าวสารนั้นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด 20
6. ประชาชนจะใช้สิทธิร้องเรียนหน่วยงานของรัฐได้ในกรณีใดบ้าง 21
7. ประชาชนจะร้องเรียนหน่วยงานของรัฐได้อย่างไร และร้องเรียนกับใคร 22

หน้า

8. ประชาชนจะใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการในกรณีใด ได้บ้าง 24

9. ประชาชนจะอุทธรณ์ได้อย่างไร และอุทธรณ์ต่อใคร 25

ข้อยกเว้นและกระบวนการคุ้มครองสิทธิของประชาชน 27

1. มีข้อมูลข่าวสารของราชการลักษณะใดบ้างที่หน่วยงานของรัฐสามารถใช้ดุลยพินิจ ปฏิเสธคำขอดูข้อมูลข่าวสารนั้นได้ 27

2. ถ้าหน่วยงานปฏิเสธหรือมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ร้องขอ ประชาชนจะมีสิทธิ หรือได้รับการเยียวยาอย่างไรบ้าง 29

3. ใครเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องเรียนของประชาชน และมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร..... 29

4. ใครเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยคำอุธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ และมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร..... 31

5. ข้อมูลข่าวสารของราชการที่เปิดเผยได้นั้น ประชาชนจะขอให้คัดสำเนา และให้มีการรับรองสำเนาถูกต้องได้หรือไม่ และต้องไม่เสียค่าธรรมเนียมหรือไม่ 32

6. ข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดเตรียมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีคำขอมีอะไรบ้าง และหน่วยงานของรัฐมีหลักการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนั้นอย่างไร 32

สาระสำคัญ และขอบเขตการใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ 35

ภาคผนวก 43

1. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540..... 44

2. ประกาศ และกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540..... 59

3. ตัวอย่างคำวินิจฉัยอุทธรณ์คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่าง ๆ..... 72

เพิ่มความโปร่งใส สร้างความมั่นใจ
ราชการไทยพร้อมให้ข้อมูล

บทนำ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หรือกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการมีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้ประชาชนมีโอกาสอย่างกว้างขวางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ เพื่อที่ประชาชนจะได้สามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง เป็นการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคง ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้การบริหารงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส มุ่งต่อประโยชน์สุขของประชาชนมากยิ่งขึ้น การคุ้มครองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการนี้เป็นการรองรับการคุ้มครองสิทธิรับรู้ข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและราชการส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 58 อีกด้วย

1. สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน

กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้สิทธิแก่ประชาชนหลายประการ ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในหนังสือเล่มนี้แล้ว อย่างไรก็ตาม เห็นควรหยิบยกสิทธิที่สำคัญ 2 เรื่อง ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือหรือกลไกสำคัญของประชาชนและหน่วยงานของรัฐในการทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการและของรัฐธรรมนูญในเรื่องสิทธิรับรู้บรรลุผล กล่าวคือ

1.1 สิทธิในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ

กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้สิทธิแก่ประชาชนในการตรวจดูข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งจะต้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนดรวมไว้ให้พร้อมสำหรับประชาชนเข้าตรวจดู โดยจะต้องจัดเตรียมสถานที่เพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารดังกล่าว จะต้องจัดให้มีรายการบัญชีข้อมูลข่าวสาร (ดัชนี) สำหรับอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียหรือไม่ สามารถที่จะใช้สิทธิเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารที่กฎหมายกำหนดให้จัดเตรียมไว้นี้ได้ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดเตรียมพร้อมไว้ให้ตรวจ ได้แก่

(1) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน เช่น ผลการพิจารณาขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร

(2) นโยบายในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใดของหน่วยงานของรัฐ

(3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ

(4) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน เช่น หลักเกณฑ์หรือขั้นตอนในการขอรับบริการเรื่องต่าง ๆ จากหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

(5) สิ่งพิมพ์ที่มีการอ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเป็นกรณีที่มีข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรรู้และมิได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เพียงแต่ได้อ้างถึงในราชกิจจานุเบกษา ก็จะต้องนำเอกสารที่อ้างถึงดังกล่าวมารวมไว้ให้ตรวจดู

(6) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอน หรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(7) มติคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายหรือโดยมติคณะรัฐมนตรี

(8) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด ได้แก่

- ประกาศประกวดราคา ประกาศสอบราคาของหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องนำมารวมไว้ให้ตรวจอย่างน้อย 1 ปี นับแต่วันลงนาม
- ผลการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้างซึ่งหน่วยงานของรัฐทุกแห่งจะต้องจัดทำสรุปผลการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้างเป็นประจำทุกเดือน แล้วนำมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ โดยสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างนี้จะต้องระบุรายละเอียดอย่างน้อยคือ จัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีใด มีผู้เข้าร่วมจัดซื้อจัดจ้างจำนวนกี่ราย เป็นใครบ้าง ผู้ใดได้รับการคัดเลือกในวงเงินเท่าใด และสรุปเหตุผลที่คัดเลือกผู้รับจ้างรายดังกล่าวด้วย

จะเห็นได้ว่าข้อมูลข่าวสารที่กฎหมายได้กำหนดให้ทุกหน่วยงานต้องจัดเตรียมรวมไว้พร้อมให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้นี้ จะเป็นประโยชน์อย่างสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ที่เข้าไปใช้สิทธิตรวจดูสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐอย่างกว้างขวาง ช่วยให้สามารถนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมาใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่หน่วยงานของรัฐทั้งในเรื่องการกำหนดนโยบายและในเรื่องของการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณและการใช้อำนาจรัฐในด้านต่าง ๆ ได้อีกด้วย รวมทั้งหน่วยงานของรัฐเองก็ยังจะสามารถใช้ประโยชน์จากการจัดระบบข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารของหน่วยงานได้

1.2 สิทธิในการขอข้อมูลข่าวสาร

สิทธิขอข้อมูลข่าวสารนี้เป็นสิทธิที่สำคัญของประชาชน นอกจากสิทธิตรวจดูข้อมูลดังกล่าวแล้ว โดยกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิที่จะขอข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนต้องการรู้นอกเหนือจากข้อมูลข่าวสารที่ได้มีการจัดเตรียมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู โดยหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่ได้รับคำขอจากประชาชน จะต้องดำเนินการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ในเวลาที่เหมาะสม หากข้อมูลข่าวสารใดหน่วยงานของรัฐจะไม่เปิดเผยก็จะต้องแจ้งเหตุผลเป็นหนังสือให้ประชาชนรับทราบด้วย ทั้งนี้ หากประชาชนไม่เห็นด้วยกับเหตุผลในการตอบปฏิเสธดังกล่าวก็สามารถที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์มายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยส่งเรื่องมายังสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

2. การคุ้มครองสิทธิของประชาชน

ในกรณีที่ประชาชนได้ใช้สิทธิในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐหรือใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารตามที่ประสงค์จะรู้จากหน่วยงานของรัฐแล้วประสบปัญหา กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้สิทธิแก่ประชาชนที่จะร้องเรียนหรืออุทธรณ์มายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ กล่าวคือ

2.1 ในกรณีที่ประชาชนไปใช้สิทธิเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารแล้วพบว่า หน่วยงานไม่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารไว้ให้ตรวจหรือจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารไว้ไม่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ประชาชนก็สามารถที่จะมีหนังสือหรือจดหมายร้องเรียนมายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

2.2 ในกรณีที่ประชาชนได้ใช้สิทธิยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามที่ประชาชนต้องการรู้ แต่ปรากฏว่าไม่ได้รับความสะดวกหรือหน่วยงานนิ่งเฉย หรือดำเนินการล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ประชาชนสามารถร้องเรียนมายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

2.3 ในกรณีที่ประชาชนไปใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารเรื่องหนึ่งเรื่องใด และหน่วยงานของรัฐได้ปฏิเสธไม่ให้ข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ หากประชาชนไม่เห็นด้วยกับเหตุผลที่ปฏิเสธไม่ให้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ก็สามารถที่จะมีหนังสือหรือจดหมายอุทธรณ์มายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งในกรณีนี้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยต่อไปว่าคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นชอบด้วยหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ และในกรณีนี้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเห็นว่าคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไม่ชอบด้วยหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายบัญญัติก็จะมีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ประชาชนร้องขอ ซึ่งคำวินิจฉัยนี้ถือว่าเป็นที่สุด หน่วยงานของรัฐจะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยดังกล่าว

3. ความสำคัญของการใช้สิทธิของประชาชน

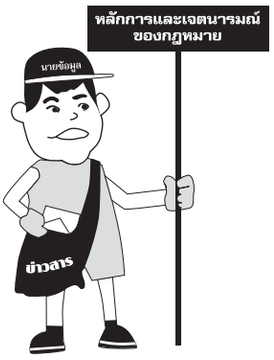
การใช้สิทธิอย่างกว้างขวางในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารหรือการใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวางในทุก ๆ พื้นที่ของประเทศ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ในทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ระดับ อบต. เทศบาล อำเภอ อบจ. จังหวัด และทุกกระทรวง ทบวง กรม มีความสำคัญอย่างยิ่ง

เพราะกระบวนการส่งเสริมสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมหรือวิธีคิดในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐให้ไปสู่วัฒนธรรมการทำงานแบบใหม่ คือ "เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น" รวมทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในหมู่ประชาชนว่าเรื่องของสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองเป็นสิทธิของประชาชนที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างแท้จริง ดังนั้น หากประชาชนในทุกสาขาวิชาชีพ ทุกพื้นที่ ทุกภาคส่วนของประเทศจะได้ร่วมกันใช้สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องต่าง ๆ ทั้งเพื่อการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของตนเองหรือของชุมชนและสังคมโดยส่วนรวม ก็จะส่งผลอย่างสำคัญที่ทำให้เจตนารมณ์ของการส่งเสริมสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารบรรลุเป้าหมายและสามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในเวลาอันใกล้นี้ได้

หลักการและแนวคิด

1. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีหลักการและแนวคิดอย่างไร

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นกฎหมายที่รองรับ **"สิทธิได้รู้"** ของประชาชน โดยได้กำหนดสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ และกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อรองรับและคุ้มครองสิทธิของประชาชนไปพร้อมกัน พระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการและแนวคิด เพื่อ

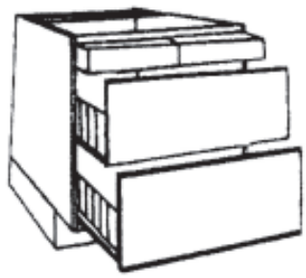
1. ให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ โดยกำหนดข้อยกเว้นให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนใช้สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปอย่างโปร่งใส อันเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสังคมประชาธิปไตย

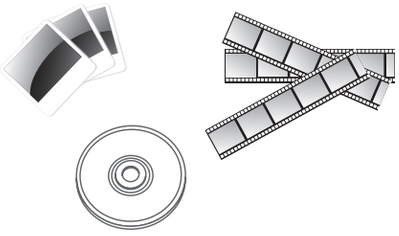
2. รับรองสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่อยู่ในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ สิทธิในการขอคำปรึกษา สิทธิในการตรวจดูข้อมูล สิทธิในการขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการ สิทธิในการขอสำเนาหรือสำเนาที่มีการรับรอง สิทธิในการได้รู้ถึงข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในการดำเนินการแทนผู้เยาว์ สิทธิในการร้องเรียน และสิทธิในการอุทธรณ์ ฯลฯ

3. ข้อมูลข่าวสารของราชการเกือบทั้งหมด หรือส่วนใหญ่สามารถเปิดเผยได้ภายใต้หลักการที่ว่า ***"เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น"*** โดยข้อยกเว้นจะมีได้เฉพาะกรณีที่มีกฎหมายกำหนดว่าไม่ต้องเปิดเผยเท่านั้น

2. “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่าอย่างไร

หน่วยงานของรัฐ

ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจคำว่า “ข้อมูลข่าวสาร” คืออะไร

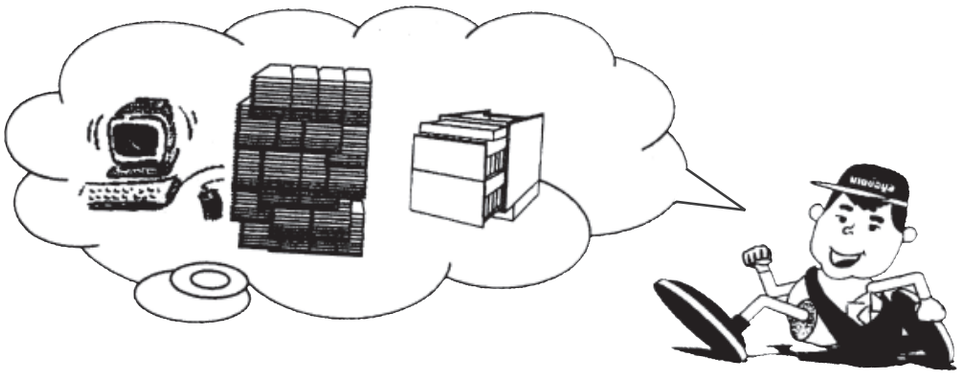
“ข้อมูลข่าวสาร” คือ สิ่งที่สื่อความหมายให้ทราบถึงเรื่องราวหรือข้อเท็จจริงเรื่องหนึ่งเรื่องใด โดยในความหมายนี้เน้นที่การสื่อความหมายเป็นหลัก มิได้เน้นที่รูปร่างหรือรูปแบบของความเป็นข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ สิ่งที่เป็นข้อมูลข่าวสารได้นั้น ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปร่าง หรือรูปแบบของกระดาษที่มีข้อความหรือแฟ้มเอกสาร แต่หมายความรวมถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อาจจะปรากฏให้เห็นเป็นข้อความ ตัวเลข สัญลักษณ์ เสียง แสง และสิ่งอื่น ๆ ที่ทำให้มนุษย์สามารถเข้าใจและรู้ความหมายได้ ไม่ว่าจะเป็นโดยสภาพของสิ่งนั้นเอง หรือโดยผ่านกรรมวิธีใด ๆ เช่น ประจุไฟฟ้าแม่เหล็ก ฟิล์ม ไมโครฟิล์ม รูปภาพ เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ คอมพิวเตอร์ แผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) เป็นต้น

ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ต้องเป็น **“ข้อมูลข่าวสารของราชการ”** หมายความว่า **ข้อมูลข่าวสารนั้นต้องอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ**

ดังนั้น ความหมายของคำว่า **“ข้อมูลข่าวสารของราชการ”** จึงให้ความสำคัญต่อลักษณะหรือสิทธิในการยึดถือข้อมูลข่าวสารนั้นว่า อยู่ในขอบเขตอำนาจครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐหรือไม่ ทั้งนี้โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่า เนื้อหาสาระของข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร อาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐ หรือเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือเอกชนใด ๆ ก็ได้

3. ประชาชนจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างไร

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดวิธีในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไว้ 4 วิธี ดังนี้

1. เปิดเผยโดยการนำข้อมูลข่าวสารที่กฎหมายกำหนดลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ข้อมูลที่ต้องเปิดเผยโดยวิธีนี้ประกอบด้วย ข้อมูลที่เกี่ยวกับโครงสร้างและการจัดองค์กร สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือเวียน

ที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้องและข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

2. เปิดเผยโดยการตั้งแสดงไว้ในสถานที่ที่หน่วยงานจัดเตรียมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ด้วยตนเอง ข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยโดยวิธีนี้ประกอบด้วย ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7 (4) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงมาตรา 7 วรรคสอง สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายหรือโดยมติคณะรัฐมนตรี และข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

3. เปิดเผยตามที่ประชาชนมีคำขอเป็นการเฉพาะราย ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่จะขอให้เปิดเผยโดยวิธีนี้ เป็นข้อมูลข่าวสารที่อยู่นอกเหนือจากข้อ 1 และข้อ 2 ดังกล่าวข้างต้น

4. การเปิดเผยโดยหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะเปิดเผยโดยวิธีนี้คือข้อมูลข่าวสารที่เป็นเอกสารประวัติศาสตร์ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสศึกษา ค้นคว้าเป็นการทั่วไป

เมื่อได้ทราบถึงวิธีการเปิดเผยทั้ง 4 วิธี ดังกล่าวข้างต้นแล้ว กล่าวได้ว่า ประชาชนจะสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ สรุปได้ดังนี้

1. โดยการตรวจค้นได้จากราชกิจจานุเบกษา สำหรับข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยโดยวิธีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

2. โดยการใช้สิทธิเข้าตรวจดูได้ด้วยตนเอง ณ สถานที่ที่หน่วยงานกำหนดและจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารนั้นไว้ สำหรับข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

3. โดยการไปใช้สิทธิขอดูโดยการยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐ ที่จัดเก็บหรือครอบครองดูแลข้อมูลข่าวสารที่ต้องการขอดูนั้น สำหรับข้อมูลข่าวสารของราชการปกติทั่วไป

4. โดยการใช้บริการศึกษาค้นคว้า ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สำหรับข้อมูลข่าวสารที่เป็น **"เอกสารประวัติศาสตร์"**

4. "ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล" หมายความว่าอย่างไร

"ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล" คือ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เป็น "สิ่งเฉพาะตัว" ของบุคคล ไม่ว่าในแง่มุมใด เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน เป็นต้น

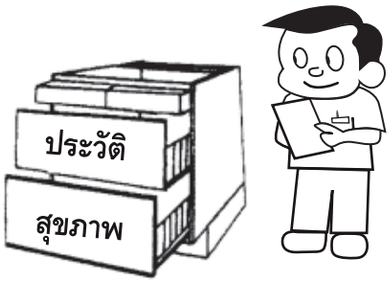
ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลยังไม่ถือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากจะมี**สิ่งบ่งชี้ตัวบุคคล**ด้วยว่า ข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นของบุคคลใด โดยอาจเป็นชื่อ รหัส หมายเลข รูปถ่ายหรือสิ่งบ่งชี้อย่างอื่นก็ได้

โดยปกติคนเราจะมีความเป็นอยู่ส่วนตัวในการดำรงชีวิตระดับหนึ่งที่ไม่ต้องการให้ผู้อื่นนำไปเปิดเผยต่อสาธารณะ ซึ่งอาจทำให้เราเกิดความไม่สบายใจ หรือรำคาญใจ ซึ่งมาตรา 34 ของรัฐธรรมนูญได้รับรองว่าบุคคลมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ผู้ใดจะรุกล้ำความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่นมิได้

5. ประชาชนจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนได้อย่างไร

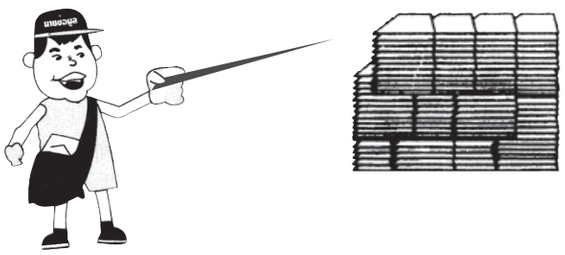

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้ให้สิทธิแก่ประชาชนเจ้าของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีสิทธิขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของตนหรือเกี่ยวกับตนเองได้ และกำหนดว่า ถ้าพบว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งหน่วยงานของรัฐจัดเก็บไว้ไม่ถูกต้อง ประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลย่อมมีสิทธิทำคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนั้นได้ ทั้งนี้ เพื่อมิให้มีการนำข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาดไปใช้ให้เกิดผลร้ายแก่บุคคล และจะขอสำเนาข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ยอมปฏิบัติตามคำขอให้แก้ไข ประชาชนเจ้าของข้อมูลอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ซึ่งถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้วินิจฉัยเช่นใด หน่วยงานของรัฐก็ต้องปฏิบัติตามนั้น

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์หรือไม่ หรือผลการพิจารณาอุทธรณ์จะเป็นเช่นใดก็ตาม เจ้าของข้อมูลมีสิทธิขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นก็ได้ ทั้งนี้ เมื่อแต่ละฝ่ายยืนยันว่าตนเป็นฝ่ายถูก การให้หมายเหตุไว้จึงเป็นวิธีการสุดท้ายที่จะเตือนให้ผู้จะนำข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นมาใช้ได้ตระหนักและใช้ดุลยพินิจโดยระมัดระวังว่า ที่ถูกต้องเป็นเช่นใดแน่

6. กฎหมายข้อมูลข่าวสารมีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้หรือไม่ อย่างไร ?

ประชาชนชาวไทยทุกคนที่เป็นบุคคลธรรมดา (ไม่รวมนิติบุคคล) มีสิทธิได้รับความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตน ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติตามมาตรา 34 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งรับรองว่าบุคคลมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตน โดยผู้ใดจะกล่าวหรือแพร่หลายไปยังสาธารณชนเป็นการกระทบสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวมิได้

กรณีของคนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยก็ได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

โดยหลักการแล้ว ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองดูแลของหน่วยงานของรัฐจะนำออกไปเปิดเผยโดยเจ้าของข้อมูลไม่ยินยอมไม่ได้ และคำยินยอมต้องทำเป็นหนังสือเท่านั้น

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้กำหนดหลักการเฉพาะเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เพื่อมิให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อสิทธิของบุคคล ดังนี้

1. หลักการเกี่ยวกับการจัดให้มีระบบข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

1.1 กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และให้ยกเลิกเมื่อหมดความจำเป็น

1.2 ให้หน่วยงานของรัฐพยายามจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง

1.3 บังคับให้มีการประกาศรายการสำคัญหรือจำเป็นเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล โดยการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาในรายการดังต่อไปนี้

- ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้
- ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
- ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ
- วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล
- วิธีการขอให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูล
- แหล่งที่มาของข้อมูล

1.4 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดระบบรักษาความปลอดภัยและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอยู่เสมอ

2. การนำข้อมูลไปใช้งาน

กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณีที่จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใด ซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

3. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดไว้ เช่น การเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือเป็นการให้ซึ่งจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล เป็นต้น

7. ข้อมูลข่าวสารประวัติศาสตร์ คืออะไร

ข้อมูลข่าวสารประวัติศาสตร์ คือ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีอายุครบกำหนด 20 ปีสำหรับข้อมูลข่าวสารทั่วไป หรือ 75 ปีสำหรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถาบันกษัตริย์

ข้อมูลข่าวสารในราชการย่อมเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งทางด้านประวัติศาสตร์และด้านวิทยาการต่าง ๆ ในอนาคต การเก็บรักษาเอกสารเหล่านี้หากไปขึ้นอยู่กับความเห็นของแต่ละหน่วยงานจะไม่เหมาะสม โดยมาตรฐานในการคัดเลือกเก็บจะลักลั่นอาจสูญเสียข้อมูลข่าวสารหลายประการที่ควรได้จัดเก็บ อีกประการหนึ่งการจัดเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารเก่า ๆ ก็มีเทคนิคเฉพาะที่จะดูแลมิให้บุบสลาย มิใช่เทคนิคที่จะรู้กันทั่วไป ดังนั้น กฎหมายจึงกำหนดเป็นหลักการว่า (1) ข้อมูลข่าวสารใดที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษา หรือ (2) มีอายุครบกำหนดตามมาตรา 26 วรรคสอง จะต้องจัดส่งให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติเพื่อจะได้คัดเลือกเก็บไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าไม่เช่นนั้นข้อมูลข่าวสารดังกล่าว จะถูกทอดทิ้งเก็บไว้โดยไม่เกิดประโยชน์แก่ประชาชน นอกจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติแล้วอาจมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐทำหน้าที่คัดเลือกและเก็บรักษาเอกสารประวัติศาสตร์บางประเภทให้ประชาชนศึกษาค้นคว้าได้เช่นกัน ถ้าในอนาคตจะมีการแยกความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการเก็บรักษาเอกสารประวัติศาสตร์

ข้อมูลข่าวสารที่ต้องส่งไปคัดเลือกนี้ไม่ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่คณะรัฐมนตรีออกระเบียบกำหนดให้ต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องรักษา (มาตรา 26) เพราะข้อมูลบางประเภทเห็นได้โดยสภาพว่าไม่มีคุณค่าที่จะเก็บไว้ศึกษา และการเก็บไว้หรือจัดส่งไปให้คัดเลือกจะเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยใช่เหตุ

สิทธิ
ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

1. กฎหมายกำหนดให้สิทธิอะไรบ้างแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ

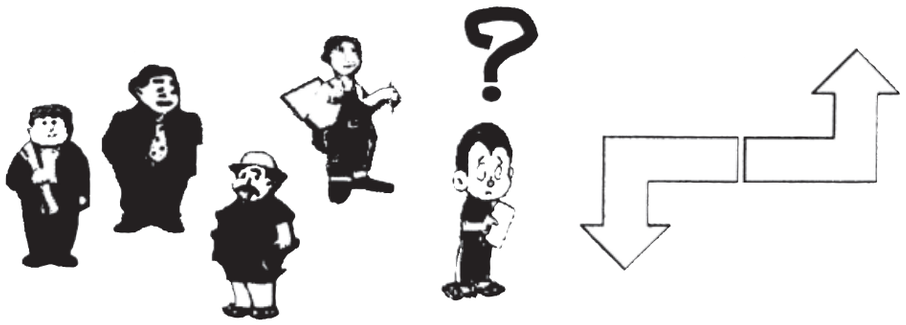
สิทธิรับรู้
ข้อมูลข่าวสาร

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้กำหนดสิทธิสำคัญ ๆ แก่ประชาชน ดังนี้

1. สิทธิ **"ได้รู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ"** พระราชบัญญัติได้รองรับสิทธิไว้ ตามมาตรา 7 มาตรา 9 มาตรา 11 และมาตรา 26
2. สิทธิ **"คัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารกรณีมีส่วนได้เสีย"** ตามมาตรา 17
3. สิทธิ **"ร้องเรียนหน่วยงานของรัฐ"** ตามมาตรา 13
4. สิทธิ **"อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ"** ตามมาตรา 18 และมาตรา 25
5. สิทธิ **"ได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล"** ตามมาตรา 23 และมาตรา 25

2. หากประชาชนไม่รู้ว่าหน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้จัดเก็บหรือครอบครองข้อมูลข่าวสารที่ต้องการขอดู ประชาชนจะทำอย่างไร

ในกรณีที่ประชาชนต้องการทราบข้อมูลข่าวสารของราชการเรื่องหนึ่งเรื่องใด ให้ศึกษาและพิจารณาก่อนว่า ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการทราบนั้นเกี่ยวข้องและอยู่ในความดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งใด แต่ในกรณีที่ไม่ทราบจริง ๆ ว่า หน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้ครอบครองข้อมูลข่าวสารนั้น ให้ไปยื่นคำขอดูข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ ณ หน่วยงานของรัฐที่อยู่ใกล้และสะดวกที่สุด **โดยกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับคำขอจะต้องให้คำแนะนำที่ถูกต้องเพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า**

3. หากหน่วยงานของรัฐไม่พิจารณาคำขอข้อมูลข่าวสาร ประชาชนจะทำอย่างไร

ในกรณีที่ประชาชนได้ไปใช้สิทธิขอดูข้อมูลข่าวสารที่ต้องการจากหน่วยงานของรัฐแห่งใดแล้ว หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นยังทำเพิกเฉยไม่พิจารณาคำขอในเวลาอันสมควร ประชาชนควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ไปติดต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โดยทำหนังสือหรือโดยวาจา ขอทราบผลการพิจารณาโดยยกสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ขึ้นอ้าง และให้เวลาพอสมควรในการพิจารณาแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

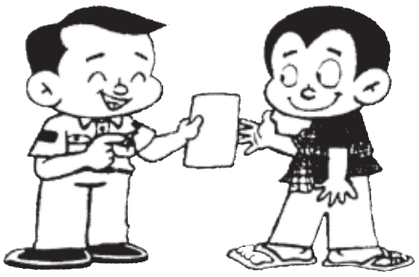
2. ติดตามทวงถามผลการพิจารณาเมื่อครบกำหนดเวลาอันสมควรตามข้อ 1 หากพบว่าเป็นปัญหาระดับเจ้าหน้าที่ให้ขอพบผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น เพื่อเร่งรัดการพิจารณาและแก้ไขปัญหาในระดับหน่วยงาน

3. หากดำเนินการตามข้อ 1 และ 2 ยังไม่บังเกิดผล ให้ใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยทำเป็นหนังสือถึง

ที่อยู่ ผู้ร้อง

เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ 10300

4. หากประชาชนทราบว่า ตนเองมีส่วนได้เสียในข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีผู้อื่นมาขอใช้สิทธิตรวจดูข้อมูลข่าวสารนั้น จะทำอย่างไรเพื่อมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น

ไม่ว่ากรณีใด ๆ หากผู้ใดทราบว่า การที่หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดอันกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตนเองก็อาจยื่นคำคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่เสียก่อน ในการนี้เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาคำขอของผู้ขอดูข้อมูลและคำคัดค้านของผู้ที่มีส่วนได้เสียประกอบกัน ถ้าเจ้าหน้าที่มีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน **ผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ภายใน 15 วัน** นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง (มาตรา 18) ในการนี้เจ้าหน้าที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นยังมิได้ จนกว่าจะล่วงพ้นระยะเวลาให้อุทธรณ์ได้ เพื่อจะได้ทราบว่าผู้นั้นได้ยื่นอุทธรณ์หรือไม่ และหากมีการยื่นอุทธรณ์ก็จะยังเปิดเผยไม่ได้จนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (มาตรา 17 วรรคสาม)

5. สิทธิในการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการ ประชาชนผู้ขอจำเป็นต้องมีส่วนได้เสียในข้อมูลข่าวสารนั้นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียหรือไม่ก็ตามย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการนี้ได้ สิทธิได้รู้นี้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของการจัดการปกครองในรัฐ สิทธินี้จึงเป็นของคนไทยโดยเฉพาะ สำหรับคนต่างด้าวหากมีก็จะอยู่ในเรื่องการปกป้องสิทธิของตนเท่านั้น มาตรา 9 วรรคสี่ วางหลักว่า คนต่างด้าวจะมีสิทธิเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 ได้หรือไม่ เพียงใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่

คนต่างด้าวนี้ไม่รวมถึงผู้ไม่มีสัญชาติไทยแต่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ (มาตรา 4 นิยามคำว่า “คนต่างด้าว”) เพราะกรณีนั้นผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทยแล้วสมควรมีสิทธิอย่างคนไทยในเรื่องข้อมูลข่าวสารของราชการได้

6. ประชาชนจะใช้สิทธิร้องเรียนหน่วยงานของรัฐได้ในกรณีใดบ้าง

ประชาชนสามารถใช้สิทธิร้องเรียนได้ เมื่อเห็นว่าหน่วยงานของรัฐมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กรณีไม่นำข้อมูลข่าวสาร ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 7
2. กรณีไม่จัดข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ตามมาตรา 9
3. กรณีไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้ใช้สิทธิขอดู ตามมาตรา 11
4. กรณีไม่ให้คำแนะนำที่ถูกต้องหรือไม่ส่งคำขอให้หน่วยงานผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารพิจารณาตามมาตรา 12
5. กรณีไม่แจ้งให้ผู้มีประโยชน์ได้เสียเสนอคำคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา 17
6. กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามมาตรา 23
7. กรณีเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูล ตามมาตรา 24
8. กรณีกระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา 25 (ยกเว้นเป็นกรณีตามมาตรา 25 วรรคสี่)
9. กรณีไม่ส่งมอบข้อมูลข่าวสารประวัติศาสตร์ให้กับหอจดหมายเหตุเพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า ตามมาตรา 26
10. กรณีหน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือไม่ให้บริการข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา 13
11. กรณีไม่ได้รับความสะดวกในการใช้สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา 13
12. กรณีหน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ร้องขอและผู้ร้องขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริง (มาตรา 33)

7. ประชาชนจะร้องเรียนหน่วยงานของรัฐได้อย่างไร และร้องเรียนกับใคร ?

ประชาชนมีสิทธิยื่นคำร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

กฎหมายไม่ได้ระบุว่าให้ร้องเรียนด้วยวิธีใด ประชาชนอาจไปร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยให้เจ้าหน้าที่จดบันทึกไว้ให้ หรือส่งทางไปรษณีย์ถึงประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ หรือร้องเรียนด้วยวิธีการอื่น

คำแนะนำ : คำร้องเรียนหรือคำอุทธรณ์ควรจัดทำเป็นหนังสือ เพื่อประโยชน์ของผู้ร้องเรียน

- **การเขียนคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการ**

ประชาชนจะใช้สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการได้โดยต้องยื่นคำขอ แต่กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าคำขอนั้นต้องเป็นลายลักษณ์อักษร อย่างไรก็ตาม การเขียนคำขอก็เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด และทำให้มีหลักฐานชัดเจนทั้งผู้ขอและส่วนราชการ ในกรณีที่ต้องการเขียนคำขอ ควรเขียน ให้ถูกต้องครบถ้วนในรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ขอข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลที่ขอให้ชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น การขอดูเอกสารสัญญาขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรระบุว่า สัญญาเรื่องอะไร ทำสัญญาเมื่อวันที่เท่าใด หรือการขอรายงานการประชุมของ อบต. ควรเขียนให้ชัดเจนว่าเป็นรายงานการประชุมเกี่ยวกับเรื่องอะไร หรือเป็นการประชุมของกรรมการชุดใด และเป็นการประชุมครั้งที่เท่าใด เป็นต้น

วิธีเขียนคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการ

1. รายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ขอข้อมูล มีดังนี้
   - ชื่อ ที่อยู่ สถานที่ติดต่อได้สะดวก และหมายเลขโทรศัพท์
   - วันที่ยื่นคำขอ

2. รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลที่ขอ มีดังนี้

- ขอเอกสารหรือแฟ้ม หากไม่ทราบให้ระบุชื่อ รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลพอเข้าใจได้
- ระบุวิธีการที่ต้องการได้ข้อมูล เช่น ต้องการดู ต้องการสำเนา ต้องการสำเนาที่มีการรับรองความถูกต้อง เป็นต้น

3. ระบุเหตุผลที่ขอข้อมูล (กฎหมายมิได้กำหนดว่าผู้ขอข้อมูลต้องแสดงเหตุผลประกอบการขอข้อมูลข่าวสาร แต่หากผู้ขอระบุเหตุผลไว้ในคำขอก็จะเป็นประโยชน์ในกรณีที่เจ้าหน้าที่จะได้นำไปใช้ประกอบการใช้ดุลยพินิจในกรณีที่อาจจำเป็นต้องชั่งน้ำหนักเหตุผลระหว่างประโยชน์ของราชการกับประโยชน์ของเอกชนอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ขอว่าสมควรจะให้ข้อมูลแก่ผู้ขอหรือไม่)

● การร้องเรียน

เมื่อหน่วยงานของรัฐฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 (มาตรา 13 และมาตรา 33) ประชาชนมีสิทธิยื่นคำร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีขั้นตอนและวิธีการร้องเรียน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการร้องเรียน

1) พิจารณาว่าพฤติการณ์หรือการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐมีลักษณะตามกรณีต่าง ๆ ในข้อ 6 (หน้า 21-22)
2) ยื่นหนังสือร้องเรียนด้วยตนเอง หรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นมายื่นแทนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ทันที โดยยื่นที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือจะส่งหนังสือร้องเรียนทางไปรษณีย์ก็ได้ (การจ่าหน้าซองจดหมาย ดูในหน้า 19)
3) รอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

2. ข้อความที่ควรระบุในหนังสือร้องเรียน

1) รายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวกับผู้ร้องเรียน ประกอบด้วย
   - ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ หรือสถานที่ติดต่อโดยสะดวก และหมายเลขโทรศัพท์
   - วันที่ที่ยื่นคำร้องเรียน
2) รายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยงานและการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย
   - ชื่อหน่วยงาน
   - ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
3) เอกสารประกอบอื่น ๆ (ถ้ามี)

หากมีเอกสารประกอบอื่น ๆ เช่น คำร้องขอข้อมูลข่าวสาร หรือหนังสือแจ้งการปฏิเสธการให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งหากผู้ร้องจะแนบไปด้วยก็จะเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการ ซึ่งจะได้นำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเรื่องร้องเรียนนั้น ๆ ต่อไป

3. ข้อแนะนำในการเขียนหนังสือร้องเรียน

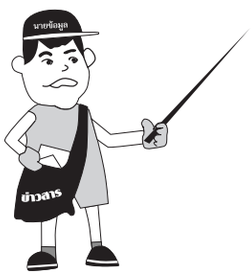
1) ควรใช้ถ้อยคำสุภาพ

2) ระบุข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

3) พยายามหลีกเลี่ยงการร้องเรียนที่ใช้ถ้อยคำเสียดสี ดูหมิ่น หรือพาดพิงไปถึงบุคคลอื่น

4) ถ้ามีข้อขัดข้องในการเขียนหนังสือร้องเรียน สามารถขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ชั้น 2) ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ 10300 หรือโทรศัพท์ 0 2282 1366 โทรสาร 0 2281 8543

8. ประชาชนจะใช้สิทธิอุทรณ์คำสั่งเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการในกรณีใดได้บ้าง

อุทธรณ์ได้ 3 กรณีครับ

1. **ไม่ยอมเปิดเผย**
2. **ไม่รับฟังคำคัดค้าน**
3. **ไม่ยอมแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล**

การอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ประชาชนจะสามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ 3 กรณี คือ

1) กรณีหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ได้มีคำขอ

2) กรณีหน่วยงานของรัฐปฏิเสธไม่รับฟังคำคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งบุคคลผู้คัดค้านทราบว่า ตนมีประโยชน์ได้เสีย และผู้มีประโยชน์ได้เสียนั้นได้เสนอคำคัดค้านพร้อมเหตุผลประกอบเพื่อให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวแล้ว

3) กรณีหน่วยงานของรัฐไม่ยินยอมแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามคำขอ เมื่อบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ซึ่งหน่วยงานของรัฐจัดเก็บไว้ไม่ถูกต้องตามที่เป็นจริง และได้ยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ถูกต้อง

ทั้ง 3 กรณีดังกล่าว **ประชาชนมีสิทธิยื่นหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร** พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

9. ประชาชนจะอุทรณ์ได้อย่างไร และอุทรณ์ต่อใคร

ประชาชนมีสิทธิยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อพิจารณาส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารนั้นดำเนินการพิจารณาวินิจฉัย โดยมีขั้นตอนและวิธีการอุทธรณ์ ดังนี้

1. ขั้นตอนการอุทรณ์

1) พิจารณาว่าหน่วยงานของรัฐได้กระทำหรือปฏิบัติตามกรณีดังกล่าวตามข้อ 8 แล้วหรือไม่

2) ยื่นหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยผ่านคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ หรือส่งหนังสืออุทธรณ์ทางไปรษณีย์ที่ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ชั้น 2) ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์ 0 2281 8559 โทรสาร 0 2281 8543

3) รอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในเวลา 60 วัน

2. ข้อความที่ควรระบุในหนังสืออุทรณ์

1) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้อุทธรณ์ ได้แก่
   - ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ หรือสถานที่ติดต่อโดยสะดวก และหมายเลขโทรศัพท์
   - วันที่ยื่นคำอุทธรณ์

2) รายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยงาน และการกระทำที่เป็นเหตุให้ท่านยื่นคำอุทธรณ์ ได้แก่
   - ชื่อหน่วยงาน
   - ข้อเท็จจริง หรือ พฤติการณ์และการกระทำ หรือคำสั่งที่เป็นมูลเหตุให้ท่านยื่นคำอุทธรณ์โดยระบุให้ชัดเจนว่าเป็นกรณีไม่เปิดเผยข้อมูลที่ท่านขอ หรือไม่รับฟังคำคัดค้านของท่าน หรือไม่ยอมแก้ไขหรือลบข้อมูลที่ท่านขอให้แก้ไข

- รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นเหตุให้ท่านอุทธรณ์ โดยควรระบุให้ละเอียดชัดเจนและเข้าใจได้ว่าข้อมูลที่ท่านขอดู หรือข้อมูลที่ท่านคัดค้านในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย หรือข้อมูลที่ท่านต้องการให้แก้ไขหรือลบ เป็นเรื่องอะไร โดยระบุให้ชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้ และควรระบุชื่อและประเภท ตลอดจนหมายเลขและวันที่ที่กำหนดในเอกสารไว้ด้วย (ถ้ามี)

3) เอกสารประกอบ (ถ้ามี)

หากผู้อุทธรณ์มีเอกสารประกอบ เช่น สำเนาคำร้องขอข้อมูลข่าวสาร และหรือหนังสือแจ้งคำสั่งของหน่วยงานที่สั่งไม่เปิดเผย หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของท่าน หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลที่ท่านต้องการให้แก้ไข ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) หากจะแนบไปกับคำอุทธรณ์ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะได้นำไปใช้ประกอบการวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไปได้

ข้อยกเว้น
และกระบวนการคุ้มครองสิทธิของประชาชน

1. มีข้อมูลข่าวสารของราชการลักษณะใดบ้างที่หน่วยงานของรัฐสามารถใช้ดุลยพินิจปฏิเสธคำขอดูข้อมูลข่าวสารนั้นได้

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดให้สิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสาร โดยการเปิดเผยเป็นหลัก ส่วนการไม่เปิดเผยจะเป็นเพียงข้อยกเว้น และปกปิดได้เท่าที่จำเป็น โดยกฎหมายจำกัดไว้ดังนี้

ข้อยกเว้นที่ 1 ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ เป้าหมายหลักของการรวมตัวเป็นรัฐคือ ความมั่นคงของประเทศเพราะเป็นหลักประกันพื้นฐานในการอำนวยให้ชีวิตประชาชนดำเนินไปในสังคมได้อย่างสงบสุข หากความมั่นคงในที่นี้มีความหมายกว้างรวมไปถึงความมั่นคงในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ การปกครองภายในประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การทหาร เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา วิทยาการ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ แม้ความหมายของความมั่นคงจะกว้าง แต่ความสำคัญอยู่ที่น้ำหนักของเรื่องว่าสำคัญถึงระดับกระทบถึงความเป็นอยู่ของประเทศจริงหรือไม่

ข้อยกเว้นที่ 2 ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย กฎหมายเป็นมาตรการที่รัฐจัดให้มีเพื่อบังคับให้เกิดผลตามความต้องการของสังคม และกฎหมายต่าง ๆ จะบังเกิดผลได้ต่อเมื่อมีกลไกบังคับให้เกิดผล กฎหมายส่วนใหญ่จะมีกลไกบังคับโดยเจ้าหน้าที่ ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารใด หากทำให้ **“การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์”** แล้ว กฎหมายก็ให้เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เพราะย่อมเป็นการขัดต่อความมุ่งหมายของสังคม สำหรับแง่มุมที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เกิดผลนั้น กฎหมายมิได้จำกัดว่าต้องเป็นเรื่องประเภทใดอาจเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารก็ได้

ข้อยกเว้นที่ 3 ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับความเห็นภายใน ในการทำงานของหน่วยงานของรัฐมักมีเจ้าหน้าที่เสนอความเห็นกันหลายชั้น ในระหว่างนั้นก็ยังไม่เกิดข้อยุติ เรื่องที่กำลังดำเนินการอาจมีข้อเสนออย่างหนึ่ง แต่ในชั้นที่สุดอาจจบลงเป็นอีกอย่างหนึ่งก็ได้ ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีอิสระในการเสนอความเห็นได้เต็มที่โดยไม่ถูกรบกวนก่อนมีผลยุติ กฎหมายจึงให้เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอันเป็นความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานได้ (เว้นแต่เป็นเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น เช่น ในการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือการจัดทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น) และแม้จะล่วงพ้นจนเกิดข้อยุติและจะยังคงคำสั่งมิให้เปิดเผยต่อไปก็ได้ อย่างไรก็ตามถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่า มิใช่เรื่องสำคัญที่จะกระทบผลสำเร็จในการทำงานของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐจะสั่งให้เปิดเผยเมื่อเกิดผลยุติแล้วก็ได้ อนึ่ง **กรณีที่จะไม่เปิดเผยนี้ต้องเป็นส่วนของความเห็นเท่านั้น ไม่รวมไปถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ใช้เป็นข้อเท็จจริงในการพิจารณา**

ข้อยกเว้นที่ 4 ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของบุคคล รัฐมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของสมาชิกในสังคม ข้อมูลข่าวสารใดหากจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคล เจ้าหน้าทีของรัฐ อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ ทั้งนี้ จะต้องมีการชั่งน้ำหนักของประโยชน์ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น การเปิดเผยสำนวนการสอบสวน ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อผู้ขอข้อมูล แม้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ขอข้อมูล แต่หากการเปิดเผยจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น พยานอาจได้รับอันตรายถึงชีวิตแล้วเจ้าหน้าทีก็อาจไม่เปิดเผยให้เลยก็ได้ หรือถ้าเห็นว่าผู้ขอข้อมูลไม่มีพฤติกรรมที่จะเป็นอันตรายต่อผู้เกียวข้อง ก็อาจพิจารณาให้ทั้งหมดก็ได้ เป็นต้น

ข้อยกเว้นที่ 5 ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ข้อมูลข่าวสารของราชการอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับเอกชนคนใดคนหนึ่งก็ได้ มาตรา 15 (5) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ก็ได้วางหลักว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลใดถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยก็ได้ อนึ่ง มาตรา 15 (5) นี้ได้กล่าวถึง “รายงานการแพทย์” ด้วย ซึ่งโดยแท้จริงแล้วก็เป็นเพียงการขยายความเพราะรายงานการแพทย์เป็น “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” อย่างหนึ่งตามคำนิยามในมาตรา 4

ข้อยกเว้นที่ 6 ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับกรณีกฎหมายหรือบุคคลเจ้าของข้อมูลกำหนดมิให้เปิดเผย ถ้ากฎหมายใดห้ามเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด ก็ย่อมต้องบังคับตามกฎหมายนั้น เช่น การเปิดเผยว่ามีลิขสิทธิ์ต่อสาธารณชนเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ (มาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537) การห้ามเจ้าหน้าที่เปิดเผยรายละเอียดในการขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ก่อนที่อธิบดีจะสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอนั้นได้ (มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522) ส่วนข้อมูลข่าวสารที่เอกชนผู้ให้มาไม่ประสงค์ให้เปิดเผยย่อมเป็นไปตามข้อเท็จจริง ขณะที่ได้ให้ข้อมูลข่าวสารมาว่าได้แสดงความประสงค์ไว้เช่นใด ซึ่งอาจเป็นกรณีโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยายก็ได้ การที่กฎหมายให้หน่วยงานของรัฐปกปิดในกรณีเช่นนี้ได้ก็เพื่อให้ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องหากหน่วยงานของรัฐไม่รักษาความไว้วางใจที่ให้ข้อมูลข่าวสารมา และกลับนำไปเปิดเผยเสีย ต่อไปเอกชนจะไม่เชื่อถือให้ข้อมูลข่าวสารใด ๆ แก่หน่วยงานของรัฐอีก

2. ถ้าหน่วยงานปฏิเสธหรือมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ร้องขอ ประชาชนจะมีสิทธิหรือได้รับการเยียวยาอย่างไรบ้าง

"ผมมาขอยื่นคำอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐครับ"

กรณีที่ประชาชนไปใช้สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยการยื่นคำขอและหน่วยงานของรัฐปฏิเสธไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนผู้ขอทราบ ประชาชนมีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารทันทีที่หน่วยงานได้มีคำสั่งปฏิเสธ สิทธิดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อภายหลังจากหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งปฏิเสธแล้ว และกฎหมายกำหนดให้ต้องใช้สิทธิอุทธรณ์ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น แต่ถ้าหน่วยงานไม่แจ้งสิทธิดังกล่าวให้ทราบ ระยะเวลาอุทธรณ์จะขยายเป็น 1 ปี และเมื่อได้มีการยื่นคำอุทธรณ์แล้ว เรื่องอุทธรณ์ของท่านจะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นองค์กรตามกฎหมายที่มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารถือเป็นที่สุด

3. ใครเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องเรียนของประชาชน และมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร

ผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัย กรณีเรื่องร้องเรียน คือ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.) โดยมีขั้นตอนแสดงได้ ดังนี้

กระบวนการขั้นตอนเรื่องร้องเรียน

1. ประชาชนพบว่า มีกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ
2. ยื่นคำร้องเรียนต่อ กขร.
3. กขร. มอบหมายให้อนุกรรมการฯ หรือ สขร. ตรวจสอบข้อเท็จจริง และให้คำแนะนำหน่วยงานปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ
4. หน่วยงานพิจารณาดำเนินการและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องเรียนทราบ พร้อมรายงาน กขร. ทราบ
5. ผู้ร้องเรียนพอใจ เป็นอันยุติเรื่อง
6. ผู้ร้องเรียนไม่พอใจ ขอให้คณะกรรมการฯ พิจารณาวินิจฉัยต่อไป
7. กขร. พิจารณาวินิจฉัยและแจ้งให้หน่วยงานปฏิบัติตามคำวินิจฉัย
8. กขร. ติดตามผลว่า มีการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยแล้วหรือไม่ หากมีการปฏิบัติแล้วเป็นอันยุติ หากไม่ปฏิบัติจะใช้มาตรการเร่งรัด และรายงานผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดดำเนินการพิจารณา เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายต่อไป

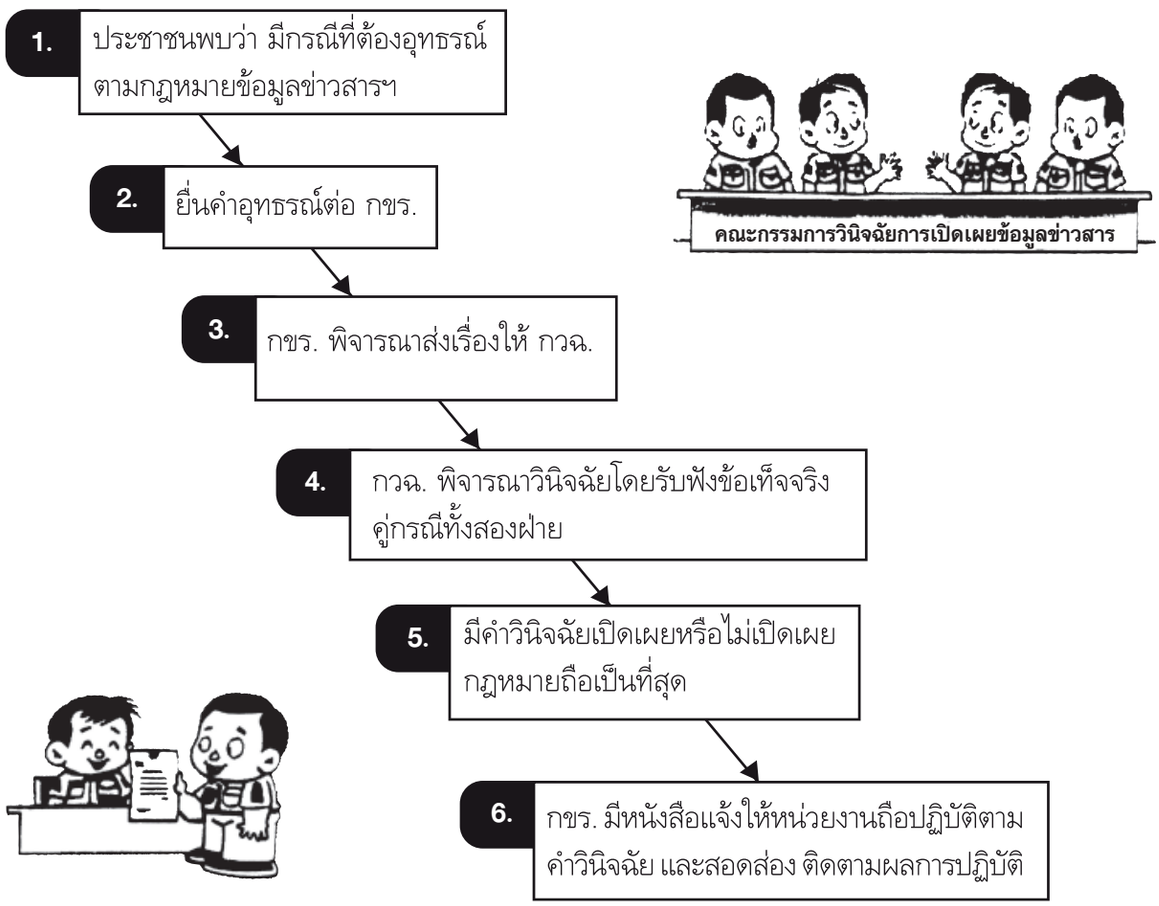
หมายเหตุ : คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.)
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.)

4. ใครเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยคำอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ และมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร

ผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัย กรณีเรื่องอุทธรณ์ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสาร คือ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (กวฉ.) โดยมีขั้นตอนแสดงได้ ดังนี้

กระบวนการขั้นตอนเรื่องอุทรณ์

หมายเหตุ : คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.)
คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (กวฉ.)

5. ข้อมูลข่าวสารของราชการที่เปิดเผยได้นั้น ประชาชนจะขอคัดสำเนาและให้มีการรับรองสำเนาถูกต้องได้หรือไม่ และต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือไม่

คัดสำเนา

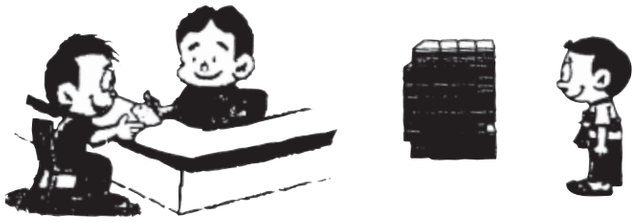
รับรองสำเนา

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดให้ การขอสำเนาและขอให้รับรองสำเนาถูกต้องเป็นสิทธิประการหนึ่ง ดังนั้น เมื่อประชาชนได้ใช้สิทธิขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 หรือใช้สิทธิขอดูข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 11 แล้ว กฎหมายยังกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิขอสำเนาและขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องได้ด้วย โดยหน่วยงานของรัฐอาจวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมได้ เพราะการได้สำเนาเป็นประโยชน์เฉพาะตัวของประชาชนแต่ละคน อย่างไรก็ตาม การเรียกค่าธรรมเนียมของหน่วยงานหากเรียกเก็บในอัตราที่สูงกว่าอัตราที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารกำหนดไว้แล้ว ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการก่อนและต้องคำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบกันด้วย

6. ข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดเตรียมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีคำขอมีอะไรบ้าง และหน่วยงานของรัฐมีหลักการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนั้นอย่างไร

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้นั้น เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญรองลงมาจากประเภทที่ต้องจัดพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7 ซึ่งประชาชนควรได้รู้ กฎหมายจึงมีการวางระบบเอื้ออำนวยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ได้โดยสะดวก

- **ประเภทของข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดู**

1. ข้อมูลข่าวสารที่เป็นผลการพิจารณาที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน

ผลการพิจารณา (คำวินิจฉัยหรือคำสั่ง) เป็นการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงเป็นสิ่งที่ประชาชนควรรู้เพื่อจะได้ทราบว่ากรณีของตนจะมีผลเช่นเดียวกับการพิจารณา

ที่เคยมีมาแล้วหรือไม่ เพราะผลการพิจารณาในอดีตอาจเป็นบรรทัดฐานที่จะนำมาใช้อีกได้ มาตรา 9 (1) จึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นให้ประชาชนได้ตรวจดู โดยให้รวมความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้รู้ว่าผลการพิจารณานั้นมีผลหนักแน่นเพียงใด และในที่สุดได้ถือปฏิบัติเช่นใด

2. ข้อมูลข่าวสารที่เป็นนโยบาย การตีความแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ เป็นสิ่งที่ประชาชนควรได้รู้เพราะจะเกิดเป็นผลปฏิบัติจริง ๆ ในปัจจุบันทำนองเดียวกับสิ่งที่กล่าวมาในข้อ 1 ดังนั้น นโยบายที่กำหนดไว้หรือการตีความการใช้กฎหมายใด ๆ แม้ไม่เข้าข่ายเป็นกฎที่ต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7 (4) แต่อาจมีผลต่อเอกชนในปัจจุบันก็ต้องนำมาจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้

3. ข้อมูลข่าวสารที่เป็นแผนงานโครงการ และงบประมาณ เอกสารงบประมาณ ที่ผ่านมาไม่เปิดเผยทั่วไป ทำให้เป็นประโยชน์ต่อผู้รับเหมาเพียงบางราย อนึ่ง เอกสารงบประมาณเกี่ยวกับแผนงานและโครงการนี้เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานในปีนั้น ๆ มาตรา 9 (3) จึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดแผนงานโครงการและงบประมาณของปีที่กำลังดำเนินการอยู่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้

4. คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงาน เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อเป็นแนวทางหรือคำสั่งเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งแน่นอนว่าหากมีกรณีใดเกิดขึ้นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะปฏิบัติตามคู่มือนั้น ดังนั้น มาตรา 9 (4) จึงบังคับให้จัดคู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานให้ประชาชนได้ตรวจดูด้วย แต่ทั้งนี้เฉพาะที่เป็นคู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานที่มีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชนเท่านั้น ส่วนคู่มือหรือคำสั่งใดหากเปิดเผยออกไปจะกระทบถึงผลสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานของรัฐอาจไม่เปิดเผยก็ได้

5. สิ่งพิมพ์ที่อ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 7 วรรคสอง ข้อมูลข่าวสารที่แพร่หลายเป็นสิ่งพิมพ์แล้วไม่ต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาอีก เพื่อลดความซ้ำซ้อนสิ้นเปลือง แต่ถึงกระนั้น มาตรา 9 (5) ก็บังคับให้ต้องจัดให้มีสิ่งพิมพ์นั้นไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้เพื่อป้องกันปัญหาในกรณีจัดหาภายหลังไม่สะดวก

6. สัญญาสำคัญของรัฐ สัญญาในการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐโดยทั่วไปย่อมไม่เป็นความลับ แต่ที่ผ่านมามักไม่เปิดเผยเท่าที่ควร ทำให้ประชาชนขาดข้อมูลในการศึกษาติดตามการงานของรัฐ จนบางครั้งปรากฏว่ามีสัญญาบางกรณีที่ทำไปโดยรัฐเสียเปรียบหรือไม่สำเร็จตามที่มุ่งหมาย มาตรา 9 (6) จึงกำหนดให้จัดสัญญาดังต่อไปนี้ ไว้ให้ประชาชนตรวจดูเพื่อความสะดวกในการศึกษาข้อมูล

ก. *สัญญาสัมปทาน* ได้แก่ สัญญาที่รัฐอนุญาตให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะ เช่น การเดินทางรถประจำทาง หรือสัญญาให้เอกชนจัดทำประโยชน์เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การทำไม้ หรือทำเหมืองแร่ ฯลฯ

ข. *สัญญาผูกขาดตัดทอน* คือ สัญญาที่ให้สิทธิเอกชนกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้แต่เพียงผู้เดียว เช่น สัญญาให้ผลิตสุรา เป็นต้น

ค. *สัญญาร่วมทุนกับเอกชน*ในการจัดทำบริการสาธารณะ คือ กิจการที่เป็นของรัฐแต่มีการร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำ เช่น สัญญาให้บริการโทรศัพท์ เป็นต้น

7. มติคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายและคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี โดยที่เห็นว่ามติของคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการเหล่านี้มีความสำคัญในการบริหารราชการที่ประชาชนควรได้รู้ กฎหมายจึงกำหนดให้จัดข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ให้ประชาชนตรวจดู และจะต้องระบุชื่อรายงานและข้อมูลข่าวสารที่ใช้ในการพิจารณาด้วย

8. ข้อมูลข่าวสารอื่น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอาจกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารใด ๆ ให้ประชาชนตรวจดูเพิ่มเติมได้ตามมาตรา 9 (8)

● หลักเกณฑ์และวิธีการจัดให้ประชาชนตรวจดู

การจัดให้ประชาชนได้ตรวจดู (public inspection) จะต้องทำเช่นใด มาตรา 9 กำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาตรฐานตามความมุ่งหมายของกฎหมายและสอดคล้องกับภาวะทางการเงินและความจำเป็นในการบริหารประเทศในแต่ละสมัย ซึ่งปัจจุบันได้มีประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2541 กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ดังนี้

1. ต้องมีสถานที่เฉพาะสำหรับประชาชนสามารถใช้ตรวจดูและศึกษาได้โดยสะดวกตามสมควร ตามกำลังบุคคลและงบประมาณ ทั้งนี้เพื่อความเป็นส่วนตัวในการตรวจดูและศึกษา

2. ต้องจัดให้มีดัชนีที่มีรายละเอียดเพียงพอให้ประชาชนสามารถเข้าใจวิธีการค้นหาได้โดยสะดวก กล่าวคือ มิใช่ต้องคอยสอบถามหรือขอให้เจ้าหน้าที่ต้องช่วยเหลือมากเกินควร อันจะทำให้การตรวจดูชะงักและขาดความเป็นส่วนตัวในการศึกษา ส่วนการค้นหาจะใช้ดัชนีเป็นบัตรรายการอย่างห้องสมุดหรือระบบบริการของคอมพิวเตอร์ก็ได้

3. ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ตรวจดู ประชาชนต้องสามารถตรวจดูเองได้โดยสะดวก เช่น สามารถหยิบหาเองได้ เป็นต้น ในกรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่อาจแยกเก็บและให้บริการ ณ สถานที่แยกกันก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ตรวจดูด้วย

4. ในกรณีหน่วยงานของรัฐเห็นว่าจำเป็นต้องมีระเบียบเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการเข้าใช้บริการหรือความปลอดภัยของข้อมูลข่าวสาร **การกำหนดระเบียบจะต้องคำนึงถึงความสะดวกในการตรวจดูของประชาชนด้วย**

5. การจัดสถานที่ให้ประชาชนเข้าตรวจดู **อาจจัดไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่น** หรือสถานที่ของเอกชนที่อยู่ใกล้เคียงกับที่ตั้งหน่วยงานของรัฐนั้นก็ได้

สาระสำคัญ และขอบเขตการใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

สาระสำคัญ	ขอบเขตและการใช้สิทธิ	
	ขอบเขต / รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
หลักการและเจตนารมณ์ของกฎหมาย	เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารของราชการโดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่เพื่อที่จะปกปักรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่ง ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้	
การประกาศกฎหมายข้อมูลข่าวสารในราชกิจจานุเบกษา	เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2540 เล่ม 114 ตอนที่ 46 ก	ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี
วันบังคับใช้กฎหมายข้อมูลข่าวสาร	วันที่ 9 ธันวาคม 2540	ในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี
คำนิยาม “ข้อมูลข่าวสาร”	หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูลหรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้	**มาตรา 4** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ

สาระสำคัญ	ขอบเขตและการใช้สิทธิ	
	ขอบเขต / รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
"ข้อมูลข่าวสารของราชการ"	หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน	
"หน่วยงานของรัฐ"	หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	**ส่วนกลาง** - กระทรวง ทบวง กรม **ส่วนภูมิภาค** - จังหวัด อำเภอ **ส่วนท้องถิ่น** - เทศบาล - อบจ. - อบต. - กทม. - เมืองพัทยา
"เจ้าหน้าที่ของรัฐ"	หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ	
"ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล"	หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย	
องค์กรตามกฎหมาย 1. คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	**องค์ประกอบ :** ประกอบด้วย รัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณและผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกเก้าคนเป็นกรรมการ **อำนาจหน้าที่ :** (1) สอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้	**มาตรา 27** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **องค์ประกอบ** จำนวน 23 คน : - รมต. ที่ นรม. มอบหมาย - กรรมการโดยตำแหน่ง 13 คน - กรรมการแต่งตั้ง 9 คน (ผู้ทรงคุณวุฒิฯ) : อยู่ในวาระ 3 ปี

สาระสำคัญ	ขอบเขตและการใช้สิทธิ	
	ขอบเขต / รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	(2) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ (3) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้ (4) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา 13 (5) จัดทำรายการเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ (7) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	
2. คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	**องค์ประกอบ :** ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ **อำนาจหน้าที่ :** พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25 **คำวินิจฉัย :** คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้	**มาตรา 35** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **องค์คณะ** ต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน อยู่ในวาระ 3 ปี
3. สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	**องค์กร :** ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี **หน้าที่ :** (1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	**มาตรา 6** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ กำหนดให้เป็นหน่วยราชการระดับกอง

สาระสำคัญ	ขอบเขตและการใช้สิทธิ	
	ขอบเขต / รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	(2) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และ (3) ให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้	
สิทธิตามกฎหมาย 1. สิทธิได้รู้ 1.1 สิทธิได้รู้ตามมาตรา 7	หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา (1) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน (2) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน (3) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ (4) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง (5) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้วให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขยายหรือจำหน่ายจ่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร	**มาตรา 7** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ ประชาชนมีสิทธิตรวจดู หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ 1. นำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา 2. จัดพิมพ์เผยแพร่เพื่อจำหน่ายจ่ายแจก
1.2 สิทธิตรวจดูตามมาตรา 9	ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (1) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว (2) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7 (4) (3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ	**มาตรา 9** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิตรวจดูเอง **หน่วยงานของรัฐ** - มีหน้าที่ 1. จัดสถานที่ ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา 2. นำข้อมูลข่าวสารมาตั้งแสดงในสถานที่ตามข้อ 1 3. จัดทำดัชนีสำหรับค้นหา

สาระสำคัญ	ขอบเขตและการใช้สิทธิ	
	ขอบเขต / รายละเอียด	**บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง**
	(4) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน (5) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา 7 วรรคสอง (6) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ (7) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายหรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการรายงานข้อเท็จจริงหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย (8) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น	4. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าตรวจดู
1.3 สิทธิขอดูตามมาตรา 11	นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้วหรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วหรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา 26 แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควรให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบุบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดทำขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบคอมพิวเตอร์	**มาตรา 11** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิโดยการยื่นคำขอ **หน่วยงานของรัฐ** - มีหน้าที่ 1. บริการ อำนวยความสะดวก 2. พัฒนาระบบจัดเก็บเอกสาร 3. จำแนกประเภทข้อมูลข่าวสาร 4. จัดหาข้อมูลให้ตามคำขอ 5. คัดสำเนาและรับรองสำเนา

สาระสำคัญ	ขอบเขตและการใช้สิทธิ	
	ขอบเขต / รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้ บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอหากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว ให้นำความในมาตรา 9 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรานี้ โดยอนุโลม	
1.4 สิทธิได้รับสำเนาและขอให้รับรองสำเนาถูกต้อง	บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ โดยให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น	**มาตรา 9 และ 11** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิขอสำเนา **หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่** 1. คัดสำเนาและรับรองสำเนา 2. กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม
2. สิทธิคัดค้านการเปิดเผย	**มาตรา 17** ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนดแต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้	**มาตรา 17** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชนทั่วไป** - ยื่นคำขอดูข้อมูล **ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย** - คัดค้าน - ใช้สิทธิคัดค้านพร้อมแสดงเหตุผล - ใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน **หน่วยงานของรัฐ** - มีหน้าที่

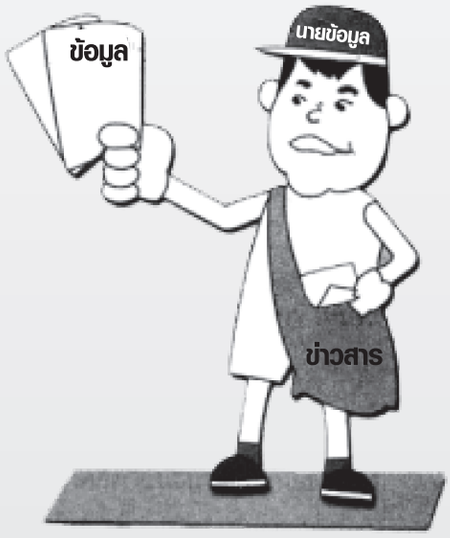

สาระสำคัญ	ขอบเขตและการใช้สิทธิ	
	ขอบเขต / รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา 18 หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี	1. แจ้งผู้มีส่วนได้เสียคัดค้าน 2. พิจารณาคำคัดค้าน
3. สิทธิร้องเรียน	**มาตรา 13** ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้มาตรา 9 หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา 11 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าหรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควรผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25 ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน	**มาตรา 13** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิร้องเรียน **หน่วยงานของรัฐ** - มีพฤติกรรมฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย **คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ** - มีหน้าที่พิจารณาคำร้องเรียน - ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน
4. สิทธิอุทธรณ์	**มาตรา 18** ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา 17 ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ **มาตรา 25** วรรคสี่ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการและไม่ว่า	**มาตรา 18** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ 3 กรณี **หน่วยงานของรัฐ** - มีคำสั่งปฏิเสธไม่เปิดเผย/ไม่รับฟังคำคัดค้าน/ไม่แก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล **คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ** - รับคำอุทธรณ์

สาระสำคัญ	ขอบเขตและการใช้สิทธิ	
	ขอบเขต / รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	กรณีใด ๆ ให้เจ้าของข้อมูลร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวข้องได้	- พิจารณาส่งเรื่องอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยฯ **คณะกรรมการวินิจฉัยฯ** - พิจารณาคำอุทธรณ์
5. สิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตน	**มาตรา 25** ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15 บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนและเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา 9 วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุผลอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้ ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามที่เป็นจริง ให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าวและแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า	**มาตรา 25** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชนเจ้าของข้อมูล** - ใช้สิทธิขอดู - ขอให้แก้ไข **ประชาชนอื่น** จะขอดูได้ต้องได้รับหนังสือยินยอมจากเจ้าของข้อมูล **หน่วยงานของรัฐ** - มีหน้าที่ 1. เปิดเผยแก่เจ้าของข้อมูล 2. แก้ไข/หมายเหตุ ตามคำร้องขอเจ้าของข้อมูล 3. จัดระบบคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
สิทธิทำการแทนผู้เยาว์ฯ	ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตามมาตรา 23 มาตรา 24 และมาตรานี้แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือเจ้าของข้อมูลที่ถึงแก่กรรมแล้วได้	

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติ

ข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. 2540

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2540

เป็นปีที่ 52 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูป

ของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

"ข้อมูลข่าวสารของราชการ" หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"เจ้าหน้าที่ของรัฐ" หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

"ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล" หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย และนิติบุคคลดังต่อไปนี้

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินกึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือให้ถือว่าใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(2) สมาคมที่มีสมาชิกเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

(3) สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว

(4) นิติบุคคลตาม (1) (2) (3) หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

นิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถ้าเข้าไปเป็นผู้จัดการหรือกรรมการ สมาชิก หรือมีทุนในนิติบุคคลอื่น ให้ถือว่าผู้จัดการหรือกรรมการ หรือสมาชิก หรือเจ้าของทุนดังกล่าวเป็นคนต่างด้าว

มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 6 ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา 7 หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

(1) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน

(2) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

(3) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

(4) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(5) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้ว

ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายจ่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา 8 ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา 7 (4) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาจะนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร

มาตรา 9 ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(1) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(2) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7 (4)

(3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

(4) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(5) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา 7 วรรคสอง

(6) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(7) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(8) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรานี้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 10 บทบัญญัติมาตรา 7 และมาตรา 9 ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผย ด้วยวิธีการอย่างอื่น

มาตรา 11 นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้วหรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วหรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา 26 แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบุบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียงระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพ สำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะหน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอหากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ให้นำความในมาตรา 9 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรานี้ โดยอนุโลม

มาตรา 12 ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 11 แม้ว่าข้อมูลข่าวสารที่ขอจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานส่วนกลางหรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้น หรือจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้คำแนะนำเพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบที่กำหนดตามมาตรา 16 ให้ส่งคำขอนั้นให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป

มาตรา 13 ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา 9 หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา 11 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

หมวด 2
ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

มาตรา 14 ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จะเปิดเผยมิได้

มาตรา 15 ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(1) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบหรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(3) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเห็นหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(4) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(5) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(7) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจ โดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 16 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขเช่นใด และสมควรมีวิธีรักษามิให้รั่วไหลให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

มาตรา 17 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการคัดค้านเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา 18 หรือจนกว่าคณะกรรมวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา 18 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา 17 ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้นโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา 19 การพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผยนั้นไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือศาลก็ตาม จะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยมิให้ข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดที่ไม่จำเป็นแก่การพิจารณาและในกรณีที่จำเป็นจะพิจารณาลับหลังคู่กรณีหรือคู่ความฝ่ายใดก็ได้

มาตรา 20 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดแม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดตามกฎหมายใดให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดหากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบ ตามมาตรา 16

(2) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นจากความรับผิดตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว

หมวด 3
ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

มาตรา 21 เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ “บุคคล” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยและบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

มาตรา 22 สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่มิให้นำบทบัญญัติวรรคหนึ่ง (3) ของมาตรา 23 มาใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานดังกล่าวก็ได้

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่จะกำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งการเปิดเผยประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 23 วรรคหนึ่ง (3) จะเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อการดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าว

มาตรา 23 หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

(1) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

(2) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

(3) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาและตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่งดังต่อไปนี้

(ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้
(ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
(ค) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ
(ง) วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล

(จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล

(ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(4) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(5) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความเหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

ในกรณีที่เก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูลหน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้าหรือพร้อมกับการขอข้อมูลถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลมาใช้ ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ และกรณีที่ขอข้อมูลนั้นเป็นกรณีที่อาจให้ข้อมูลได้โดยความสมัครใจหรือเป็นกรณีมีกฎหมายบังคับ

หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณีมีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใดซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

มาตรา 24 หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

(1) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(2) เป็นการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(3) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือการสถิติหรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(4) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยโดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(5) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา 26 วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา

(6) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(7) เป็นการให้ซึ่งจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(8) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(9) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (9) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 25 ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15 บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา 9 วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามที่เป็นจริงให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวข้องได้

ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตามมาตรา 23 มาตรา 24 และมาตรานี้แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลที่ถึงแก่กรรมแล้วได้

หมวด 4

เอกสารประวัติศาสตร์

มาตรา 26 ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือมีอายุครบกำหนดตามวรรคสองนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

กำหนดเวลาต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการตามวรรคหนึ่งให้แยกตามประเภท ดังนี้

(1) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 14 เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปี

(2) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 15 เมื่อครบยี่สิบปี

กำหนดเวลาตามวรรคสอง อาจขยายออกไปได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) หน่วยงานของรัฐยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยต้องจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่จะตกลงกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

(2) หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการนั้น ยังไม่ควรเปิดเผยโดยมีคำสั่งขยายเวลากำกับไว้เป็นการเฉพาะราย คำสั่งการขยายเวลานั้นให้กำหนดระยะเวลาไว้ด้วย แต่จะกำหนดเกินคราวละห้าปีไม่ได้

การตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยจนเกินความจำเป็นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติตามมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่คณะรัฐมนตรีออกระเบียบกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องเก็บรักษา

หมวด 5

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

มาตรา 27 ให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประกอบด้วยรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกเก้าคนเป็นกรรมการ

ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา 28 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) สอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ

(3) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้

(4) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา 13

(5) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(7) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 29 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา 27 มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา 30 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา 27 พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

(4) เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 31 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 32 ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา 33 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่มีคำขอไม่ว่าจะเป็นกรณีตามมาตรา 11 หรือมาตรา 25 ถ้ามีผู้ยื่นคำขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริงและร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามมาตรา 13 ให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องได้และแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบ

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนได้ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม

มาตรา 34 คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ และให้นำความในมาตรา 31 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 6

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา 35 ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25

การแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งตามสาขาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น ความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจ และการคลังของประเทศ หรือการบังคับใช้กฎหมาย

มาตรา 36 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารคณะหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยบุคคลตามความจำเป็น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน และให้ข้าราชการที่คณะกรรมการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใด กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะเข้าร่วมพิจารณาด้วยไม่ได้

กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จะเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการไม่ได้

มาตรา 37 ให้คณะกรรมการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ให้นำความในมาตรา 13 วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

มาตรา 38 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขาวิธีพิจารณาและวินิจฉัย และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 39 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 32 และบทกำหนดโทษที่ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

หมวด 7
บทกำหนดโทษ

มาตรา 40 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่สั่งตามมาตรา 32 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 41 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนด ตามมาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 42 บทบัญญัติมาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจะได้กำหนด

มาตรา 43 ให้ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา 16 จะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

ประกาศ และกฎกระทรวง ทีออกตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ. 2540

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ใช้บังคับ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2540 และมาตรา 42 วรรคสอง กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะได้กำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 9 ธันวาคม 2540 ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา 7 (1) (2) และ (3) ที่มีผลใช้บังคับอยู่ และส่งพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในสามเดือนนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

ข้อ 2 ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา 7 (4) ที่มีผลใช้บังคับอยู่ และส่งพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งหมายถึงหน่วยงานของรัฐผู้ตราหรือกำหนดข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 (4)

ข้อ 3 ในกรณีหน่วยงานของรัฐเห็นว่าไม่อาจดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อ 1 หรือข้อ 2 ให้ขอขยายระยะเวลาในการจัดทำต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

การขอขยายระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้กระทำก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ 1 หรือ ข้อ 2 แล้วแต่กรณี

กำหนดเวลาตามข้อ 1 หรือข้อ 2 คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะขยายระยะเวลาให้ได้ไม่เกินสามเดือนหรือไม่เกินหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ข้อ 4 ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที 9 ธันวาคม 2540 เสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

เมื่อได้เสนอแผนงานและโครงการตามวรรคหนึ่งแล้วให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามแผนงานและโครงการดังกล่าวต่อไปโดยไม่ชักช้า เว้นแต่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีมติให้ถือปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

ข้อ 5 หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำอธิบายประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้น ก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ใช้บังคับ

ข้อ 1 หน่วยงานของรัฐจะต้องรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 (1) (2) และ (3) ที่มีผลใช้บังคับอยู่และส่งพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในสามเดือนนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

ข้อ 2 แต่ถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 (4) หน่วยงานของรัฐจะต้องส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ หน่วยงานของรัฐตามข้อ 2 นี้ หมายถึงหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ตราหรือผู้กำหนดหรือผู้ออกข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 (4)

ข้อ 3 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ขอขยายระยะเวลาต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ก่อนที่จะครบกำหนดระยะเวลา ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสามเดือนหรือหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ข้อ 4 หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 ที่เกิดก่อนวันที่ 9 ธันวาคม 2540 เช่น การรวบรวมผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงรวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว จะต้องจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อจัดให้มีข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้ประชาชนตรวจดูเสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ โดยหน่วยงานของรัฐเมื่อได้เสนอแผนงานและโครงการดังกล่าวแล้ว หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามแผนงานและโครงการต่อไปโดยไม่ชักช้าเว้นแต่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีมติให้ถือปฏิบัติเป็นอย่างอื่นซึ่งการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการนี้มิใช่เป็นการเสนองบประมาณและบุคคลากรเพิ่มแต่อย่างใด

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับ การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 9 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีสถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษาข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้สะดวกตามสมควรตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มี

ข้อ 2 ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำดรรชนีที่มีรายละเอียดเพียงพอสำหรับประชาชนสามารถค้นคว้าข้อมูลข่าวสารตาม ข้อ 1 ได้เอง

ข้อ 3 ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามข้อ 1 ไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้โดยสะดวก

กรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่ จะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหาก หรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารประกอบด้วย

ข้อ 4 การให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยก็ได้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารด้วย

ข้อ 5 การดำเนินการตามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่นหรือของเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐนั้น ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปใช้บริการแทนก็ได้

ข้อ 6 หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2541

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำอธิบายประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ข้อ 1 สถานที่ที่หน่วยงานของรัฐ จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 9 สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษา จะต้องเป็นสถานที่สะดวกตามสมควร ตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มีอยู่ เช่น ห้องสมุดหรือห้องที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ซึ่งหน่วยงานของรัฐมีอยู่แล้ว

ข้อ 2 หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำดรรชนีของข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดเพียงพอ เช่น หมวดหมู่และชื่อเรื่องของข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชนสามารถค้นหาได้เอง

ข้อ 3 ในกรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่ หน่วยงานของรัฐจะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหากหรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอำนวยความสะดวกในการนำข้อมูลข่าวสารที่แยกเก็บไว้ที่อื่นมาให้ประชาชนตรวจดู

ข้อ 4 ในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของประชาชน หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของหน่วยงานของรัฐก็ได้ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนด้วย

ข้อ 5 หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่นหรือของเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูแทนก็ได้

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือ ขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 9 วรรคสาม กำหนดให้หน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการวางหลักเกณฑ์การเรียกค่าธรรมเนียมในการขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการได้ โดยให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ประกอบด้วย ทั้งนี้เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ดังนั้นเพื่อให้การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นไปด้วยความเหมาะสมและเป็นแนวทางเดียวกัน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นการทั่วไป ดังนี้

1. ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารที่หน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดได้โดยให้ถือว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบแล้ว คืออัตราดังต่อไปนี้

(1)	ขนาดกระดาษ เอ 4	หน้าละไม่เกิน 1 บาท
(2)	ขนาดกระดาษ เอฟ 14	หน้าละไม่เกิน 1.50 บาท
(3)	ขนาดกระดาษ บี 4	หน้าละไม่เกิน 2 บาท
(4)	ขนาดกระดาษ เอ 3	หน้าละไม่เกิน 3 บาท
(5)	ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ 2	หน้าละไม่เกิน 8 บาท
(6)	ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ 1	หน้าละไม่เกิน 15 บาท
(7)	ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ 0	หน้าละไม่เกิน 30 บาท

2. การเรียกค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารในขนาดกระดาษหรือในอัตราที่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 1 หรือการขอสำเนาที่เป็นสื่อประเภทอื่น หน่วยงานของรัฐจะต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่เป็นการเรียกค่าธรรมเนียมที่ไม่เกินต้นทุนที่แท้จริง

3. การเรียกค่าธรรมเนียมการให้คำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่ถือว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบ ให้คิดในอัตราคำรับรองละไม่เกิน 5 บาท

4. ในกรณีที่ผู้ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องเป็นผู้มีรายได้น้อย หน่วยงานของรัฐจะพิจารณายกเว้นค่าธรรมเนียม หรือลดอัตราค่าธรรมเนียมให้ตามควรแก่กรณีได้

ประกาศ ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2542

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา ของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสาร ที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา 9(8) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 9 (8) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับประโยชน์จากการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 (8) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงกำหนดให้ ประกาศในประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา 9 ทั้งนี้มีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี นับแต่วันประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ 21 ตุลาคม 2542

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผลพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้าง ของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ ตามมาตรา 9(8) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 9 วรรคหนึ่ง (8) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารอื่นที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (8) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดให้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (8) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นรายเดือนทุกๆ เดือน โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่จัดซื้อจัดจ้าง วงเงินงบประมาณ วิธีซื้อหรือจ้าง รายชื่อผู้เข้าเสนอราคาและราคาที่เสนอ ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา และเหตุผลที่คัดเลือกผู้เสนอราคารายนั้นโดยสรุป เพื่อเป็นดรรชนีสำหรับการตรวจดูของประชาชน

2. การดำเนินการตาม 1. ให้จัดทำตามแบบ สขร. 1 แนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2543

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

Sitti1-96.indd 67

แบบ สขร. 1

สรุปผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือน_____

(ชื่อหน่วยงาน)_____

ลำดับที่	งานจัดซื้อจัดจ้าง	วงเงินงบประมาณ (ราคากลาง)	วิธีซื้อ/จ้าง	ผู้เสนอราคาและราคาที่เสนอ	ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา	เหตุผลที่คัดเลือกโดยสังเขป
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						

3/3/2553 9:58:31

กฎกระทรวง
(พ.ศ. 2541)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 24 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 นายกรัฐมนตรีโดยคำเสนอแนะของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตร 24 (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (9) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พร้อมสำเนาหนึ่งชุดซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการตามบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามที่แนบท้ายกฎกระทรวงนี้ และเก็บรักษาไว้กับเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

ข้อ 2 ให้หน่วยงานของรัฐจัดเก็บรวบรวมบัญชีหรือสำเนาบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้เป็นระบบกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น เพื่อความสะดวกในการเก็บรักษาของหน่วยงานของรัฐและตรวจสอบของบุคคลที่ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกียวกับตนตามมาตรา 25

ข้อ 3 กรณีที่บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีส่วนที่เห็นควรไม่เปิดเผยแก่ผู้ขอตรวจดูหรือยืมอยู่ด้วย หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะตัดรายการใดออกจากรายการในบัญชีที่จะเปิดเผยก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องคงรายการที่แสดงลำดับที่ วัน เดือน ปี ที่ขอตรวจดูหรือขอยืมไว้ และให้แสดงเหตุผลที่ไม่เปิดเผยไว้ในช่องหมายเหตุด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2541

(นายชวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี

Sitti1-96.indd 69

บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ชื่อของข้อมูลข่าวสาร _____

ลำดับที่	วัน เดือน ปี ที่ขอตรวจดู หรือยืม	วัตถุประสงค์ในการขอตรวจดู หรือยืม	ชื่อผู้ตรวจดู หรือยืม และหลักฐานแสดงตัวบุคคล	ลายมือชื่อผู้ขอตรวจดู หรือยืม	วัน เดือน ปี ที่คืน	ชื่อผู้คืน	ลายมือชื่อผู้คืน	หมายเหตุ

3/3/2553 9:58:32

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

หลักการ

กำหนดระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 20 (2)

เหตุผล

โดยที่มาตรา 20 (2) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวงทำหน้าที่วินิจฉัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 ทีมีปัญหาต้องพิจารณาทั้งในด้านการรักษาความลับเพื่อประโยชน์ในราชการ และในด้านประโยชน์อื่นอันสำคัญที่ทำให้อาจจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเกิดดุลยภาพระหว่างการรักษาความลับกับประโยชน์อื่นที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 20 (2) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 นายกรัฐมนตรีโดยคำเสนอแนะของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

การมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 เป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังต่อไปนี้

(1) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการที่เป็นข้าราชการธุรการ ข้าราชการฝ่ายอัยการที่เป็นข้าราชการธุรการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการครู ข้าราชการรัฐสภาสามัญหรือข้าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 6 ขึ้นไป

(2) ข้าราชการทหาร หรือข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่ พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี หรือพันตำรวจตรีขึ้นไป แล้วแต่กรณี

(3) ข้าราชการตุลาการซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นและเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ราชการตุลาการชั้น 2 ขึ้นไป

(4) ข้าราชการอัยการซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นและเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ข้าราชการอัยการชั้น 2 ขึ้นไป

(5) ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดสุขาภิบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาตำบล หรือปลัดเมืองพัทยา ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น แล้วแต่กรณี

(6) บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไป

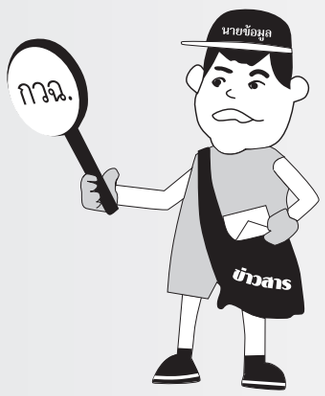
(7) บุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานอิสระของรัฐหรือผู้บริหารระดับเลขาธิการ ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันของหน่วยงานอิสระของรัฐหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานอิสระของรัฐที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

(8) บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือหัวหน้าสำนักงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

ให้ไว้ ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2542

(นายชวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี

ตัวอย่างคำวินิจฉัยอุทธรณ์ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ในเรื่องต่างๆ

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค 95/2550
เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งไม่ลบข้อมูลประวัติอาชญากรในทะเบียนประวัติอาชญากร

.....

ผู้อุทธรณ์ :
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า ผู้อุทธรณ์มีหนังสือลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2550 ถึงผู้กำกับการ 2 กองทะเบียนประวัติอาชญากร ว่าผู้อุทธรณ์มีประวัติเก็บอยู่ในสารบบพิมพ์ลายนิ้วมือและฐานข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จากการถูกจับกุมของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2537 ข้อหาการพนัน ข้อเท็จจริงคือผู้อุทธรณ์มีโพยหวยใต้ดินติดอยู่ในกระเป๋าสตางค์ คิดเป็นเงิน 10 บาท จากการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นคดีลหุโทษ และผู้อุทธรณ์ได้เสียค่าปรับตามระเบียบแล้ว โดยส่วนตัวผู้อุทธรณ์มิได้เป็นคนเล่นการพนันเป็นอาจิณ จากวันเวลาดังกล่าวก็ล่วงเลยมาประมาณ 12 ปีแล้ว และเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2549 ผู้อุทธรณ์ได้บรรจุเข้ารับข้าราชการเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำบลหลักเขต อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ส่งประวัติไปตรวจสอบตามระเบียบของราชการ ผู้อุทธรณ์ยังพบประวัติเก็บอยู่ และประมวลระเบียบการตำรวจที่ไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 บทที่ 4 ข้อ 1.3 กำหนดว่า แผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ บัญชีประวัติและบัตรดัชนีที่เกี่ยวกับผู้ต้องหา จำเลย หรือนักโทษในคดีอาญาที่ไม่ต้องทำแผนประทุษกรรมตามระเบียบให้อยู่ในข่ายทำลายได้ดังนี้ ข้อ 1.3.6 เมื่อกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิดยกเลิกความผิดเช่นนั้น และข้อ 1.3.7 เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ ดังนั้น เพื่อความโปร่งใสและปลอดจากประวัติที่มีอยู่ในสารบบพิมพ์ลายนิ้วมือฯ ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อุทธรณ์และผู้อุทธรณ์มิได้มีฐานะเป็นอาชญากรแต่อย่างใด จึงขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติลบข้อมูลของผู้อุทธรณ์ออกจากทะเบียนประวัติอาชญากร

กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหนังสือ ตช 0035/82 ลงวันที่ 17 พฤษภาคม 2550 ถึงผู้อุทธรณ์ปฏิเสธการลบข้อมูลประวัติอาชญากรของผู้อุทธรณ์ออกจากสารบบทะเบียนประวัติอาชญากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยให้เหตุผลว่าจากการตรวจสอบประวัติของบุคคลด้วยชื่อและนามสกุลในฐานข้อมูลผู้ถูกจับกุม และดำเนินคดีอาญาพบว่าผู้อุทธรณ์ต้องหาข้อหาการพนัน เลขที่คดีอาญาที่ 393/2537 เกิดเหตุในสถานที่ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ยังไม่ได้รับแจ้งผลคดีถึงที่สุดจากโรงพักที่จับกุม ในการนำข้อมูลประวัติการต้องหาคดีอาญาจากสารบบทะเบียนประวัติอาชญากร ต้องปรากฏข้อเท็จจริงอันเป็นที่ยุติว่ามิได้เป็นผู้กระทำความผิดโดยมีเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าผลการดำเนินคดีถึงที่สุดอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องหรือยุติการดำเนินคดี หรือศาลสั่งยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง เป็นต้น แต่หากเป็นการกระทำความผิดขณะเป็นเด็กหรือเยาวชนต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข โดยศาลมิได้มีได้พิพากษาลงโทษถึงจำคุก หรือมีการเปลี่ยนแปลงโทษเป็นวิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชน และต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลครบถ้วนโดยไม่มีการใดที่จะต้องบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่อไป ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 32 บทที่ 4 ข้อ 1 อนุ 1.3 และอนุมัติหลักการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ลงวันที่ 21 เมษายน 2549

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือลงวันที่ 11 มิถุนายน 2550 ถึงประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอุทธรณ์คำสั่ง

กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ไม่ลบข้อมูลประวัติอาชญากรของผู้อุทธรณ์ในทะเบียนประวัติอาชญากรดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงของผู้อุทธรณ์และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติและเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ความว่า ผู้อุทธรณ์เกิดเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2509 และเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2537 สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์จับกุมผู้อุทธรณ์ในข้อหามีโพยหวยใต้ดินอยู่ในกระเป๋าสตางค์คิดเป็นเงิน 10 บาท ซึ่งเป็นคดีลหุโทษและผู้อุทธรณ์ได้เสียค่าปรับแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2549 ผู้อุทธรณ์ได้บรรจุเข้ารับราชการเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำบลหลักเขต อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งได้ตรวจสอบประวัติของผู้อุทธรณ์ตามระเบียบราชการพบว่ามีประวัติอาชญากรของผู้อุทธรณ์เก็บอยู่ในสารบบทะเบียนประวัติอาชญากรของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2550 ถึงผู้กำกับการ 2 กองทะเบียนประวัติอาชญากรขอลบประวัติการกระทำความผิดในข้อหาการพนันของผู้อุทธรณ์ในทะเบียนประวัติอาชญากรกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหนังสือ ที่ ตช 0035.32/82 ลงวันที่ 17 พฤษภาคม 2550 แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบหลักเกณฑ์แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนำข้อมูลต้องหาคดีอาญาออกจากสารบบทะเบียนประวัติอาชญากรว่าต้องปรากฏข้อเท็จจริงอันที่ยุติได้ว่าผู้อุทธรณ์มิได้เป็นผู้กระทำความผิด โดยมีเอกสารหลักฐานแสดงว่าผลการดำเนินคดีถึงที่สุดอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องหรือสั่งยุติการดำเนินคดี หรือศาลสั่งยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้อง หรือศาลมีคำสั่งพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง แต่หากเป็นการกระทำความผิดขณะเป็นเด็กหรือเยาวชนต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข โดยศาลมิได้มีคำพิพากษาลงโทษถึงจำคุกหรือมีการเปลี่ยนแปลงโทษเป็นวิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชน และต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลครบถ้วนโดยไม่มีการใดที่จะต้องบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่อไป ตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 บทที่ 4 ข้อ 1 อนุ 1.3 และอนุมัติหลักการสำนักงานตำรวจแห่งชาติลงวันที่ 21 เมษายน 2549 ทั้งนี้ฝ่ายทะเบียนประวัติอาชญากร 2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ 0035.323/114 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2550 ถึงสถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองบุรีรัมย์ เพื่อขอทราบผลคดีถึงที่สุด ซึ่งสถานีตำรวจอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ที่ บร 0029.3/673 เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2550 ถึงฝ่ายทะเบียนประวัติอาชญากร 2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติแจ้งว่าผลการดำเนินคดีแก่ผู้อุทธรณ์ในความผิดฐานเล่นการพนันสลากกินรวบฯ คดีถึงที่สุดศาลจังหวัดบุรีรัมย์มีคำพิพากษา คดีหมายเลขดำที่ 1524/2537 คดีหมายเลขแดงที่ 1395/2537 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2537 ว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2475 ผู้อุทธรณ์รับสารภาพให้ลดโทษกึ่งหนึ่ง คงให้ปรับ 1,000 บาท กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่า กรณีของผู้อุทธรณ์ศาลพิพากษาว่าผู้อุทธรณ์กระทำผิดตามฟ้องเพียงแต่ศาลเลือกที่จะใช้วิธีการทางศาลให้ลงโทษปรับเพราะเหตุเข้าเงื่อนไขที่ศาลจะเลือกใช้วิธีการนั้นได้ ดังนั้น จึงไม่อยู่ในเงื่อนไขการทำลายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 บทที่ 4 ประกอบกับขณะที่ผู้อุทธรณ์กระทำผิดมีอายุ 28 ปี จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์กรณีผู้กระทำผิดขณะเป็นเด็กหรือเยาวชนจึงไม่อยู่ในเงื่อนไขการทำลายแผ่นพิมพ์นิ้วมือกองทะเบียนประวัติอาชญากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงไม่สามารถดำเนินการนำข้อมูลประวัติการถูกจับกุมและดำเนินคดีอาญาของผู้อุทธรณ์ออกจารสารบบทะเบียนประวัติอาชญากรได้

ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ ผู้อุทธรณ์ชี้แจงเหตุผลในการขอลบข้อมูลประวัติอาชญากรในทะเบียนประวัติอาชญากรว่าผู้อุทธรณ์ถูกจับข้อหาเล่นการพนันและได้รับสารภาพแล้ว อันเป็นความผิดเล็กน้อย และการที่ข้อมูลอาชญากรของผู้อุทธรณ์ปรากฏอยู่ในสารบบทะเบียนประวัติอาชญากรของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เคยมีผลทำให้ผู้อุทธรณ์ไม่ได้รับการบรรจุเป็นพลขับของกรมตำรวจ และปัจจุบันอาจมีผลกระทบต่อความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการของผู้อุทธรณ์ต่อไป

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองทะเบียนประวัติอาชญากรซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ

งานทะเบียนประวัติอาชญากรตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548 ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลประวัติการกระทำความผิดของผู้ที่กระทำความผิดในขณะที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งมิใช่เยาวชนตามบทนิยามของมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ที่ว่า “เยาวชน หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์” ไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากร จึงเป็นการดำเนินการตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่กำหนดว่าให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของรัฐให้สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดในขณะที่มีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งมิใช่กระทำความผิดในขณะที่เป็นเยาวชน และศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับเป็นเงิน 1,000 บาท การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเก็บข้อมูลประวัติการกระทำผิดของผู้อุทธรณ์ไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงเห็นชอบแล้ว แต่การที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติบันทึกรายงานการจับกุมผู้อุทธรณ์ที่สถานีตำรวจอำเภอเมืองบุรีรัมย์รายงานให้ทราบไว้ในสารบบทะเบียนประวัติอาชญากรของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติก่อนที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดถือเป็นการจัดเก็บที่ไม่ถูกต้องเพราะขณะนั้นยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับความผิดและการลงโทษตามคำพิพากษาของศาล และต่อมาเมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้อุทธรณ์มีความผิดและให้ลงโทษปรับสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ก็มิได้รายงานให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบเพื่อบันทึกรายละเอียดคำพิพากษาในสารบบทะเบียนประวัติของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่อย่างใด จนกระทั่งผู้อุทธรณ์ร้องขอให้ลบข้อมูลการกระทำผิดของผู้อุทธรณ์ออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว กองทะเบียนประวัติอาชญากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงติดต่อขอข้อมูลผลคดีเพิ่มเติมจากสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์แล้วจึงบันทึกลงในสารบบทะเบียนประวัติอาชญากร และเมื่อมีพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี พ.ศ. 2539 รายละเอียดเกี่ยวกับการล้างมลทินก็ไม่มีข้อปรากฏ จึงเป็นการมิได้ปฏิบัติตามมาตรา 23 วรรคหนึ่ง (4) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ อีกทั้งการบันทึกข้อมูลการกระทำความผิดของผู้อุทธรณ์กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มิได้บันทึกรายละเอียดพฤติการณ์แห่งคดีตามทีปรากฏในคำพิพากษาว่าผู้อุทธรณ์กระทำการอย่างไรที่ศาลพิพากษาว่าผู้อุทธรณ์มีความผิด ทำให้ผู้ได้รับข้อมูลอาจเข้าใจผิดได้ว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดอย่างร้ายแรง ดังนั้น กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลประวัติอาชญากรของผู้อุทธรณ์ให้ถูกต้องตามที่เป็นจริงตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยบันทึกรายละเอียดพฤติการณ์แห่งคดีตามคำพิพากษารวมทั้งบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการที่ผู้อุทธรณ์ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี พ.ศ. 2539 ไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากรของผู้อุทธรณ์

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายจึงมีมติให้ยกอุทธรณ์ และให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติบันทึกพฤติการณ์แห่งคดีตามคำพิพากษา รวมทั้งบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการที่ผู้อุทธรณ์ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี พ.ศ. 2539 ไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากรของผู้อุทธรณ์

อนึ่ง เมื่อกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้บันทึกรายละเอียดพฤติการณ์แห่งคดีตามที่ปรากฏในคำพิพากษารวมทั้งบันทึกข้อเท็จจริงข้างต้นแล้วให้กองทะเบียนประวัติอาชญากร

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบ และก่อนที่จะได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลดังกล่าวให้ถูกต้องตามความเป็นจริง กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะให้ข้อมูลของผู้อุทธรณ์ที่บันทึกไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากรเดิมให้แก่ผู้อื่นมิได้

นายสมยศ เชื้อไทย	หัวหน้าคณะที่ 3
นายธรรมรักษ์ การพิศิษฏ์	กรรมการ
ศาสตราจารย์ ปรีดี เกษมทรัพย์	กรรมการ
นายวรเจตน์ ภาคีรัตน์	กรรมการ
นายฮึกหาญ โตมรศักดิ์	กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วันที่ 15 สิงหาคม 2550

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค 54/2551
เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งจังหวัดสิงห์บุรีไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนข้อเท็จจริง

.....

ผู้อุทธรณ์ :
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : จังหวัดสิงห์บุรี

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า ผู้อุทธรณ์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนิติกร สังกัดเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์มีหนังสือลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 ถึงจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีผู้อุทธรณ์ถูกนาย ป. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจัน กับพวกทำร้ายร่างกาย

จังหวัดสิงห์บุรีมีหนังสือลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2550 จัดส่งสำเนาหนังสือมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสอบสวนข้อเท็จจริงแก่ผู้อุทธรณ์ และปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารผลการสอบสวนข้อเท็จจริงและบันทึกถ้อยคำผู้เกี่ยวข้อง เนื่องจากการดำเนินการเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ตามมาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ 12 ธันวาคม 2550 ถึงประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่ออุทธรณ์คำสั่งจังหวัดสิงห์บุรี

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงด้วยวาจาของผู้แทนจังหวัดสิงห์บุรี คำชี้แจงด้วยวาจาของผู้อุทธรณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2550 ผู้อุทธรณ์ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งนิติกรองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจัน อำเภอค่ายบางระจัน กับพวก ได้ร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรีว่าถูกผู้บริหารองค์การส่วนตำบลบางระจันทำร้ายร่างกาย จังหวัดสิงห์บุรีได้มอบหมายให้อำเภอค่ายบางระจันดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ต่อมาอำเภอค่ายบางระจันได้รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงจังหวัดสิงห์บุรีทราบ ซึ่งจังหวัดสิงห์บุรีพิจารณาแล้วเห็นว่ากระบวนการสอบสวนยังไม่สมบูรณ์และอาจเป็นปัญหาข้อกฎหมายจึงส่งเรื่องคืนให้อำเภอค่ายบางระจันดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางที่กฎหมายบัญญัติ หลังจากอำเภอค่ายบางระจันรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้จังหวัดสิงห์บุรีทราบแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรีพิจารณาแล้วเห็นว่าตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่าผู้อุทธรณ์และผู้บริหารองค์การส่วนตำบลบางระจันต่างก็นำเรื่องร้องทุกข์กล่าวโทษซึ่งกันและกันที่สถานีตำรวจภูธรค่ายบางระจันเพื่อขอทราบผลคดีในเรื่องดังกล่าว เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาว่าสมควรให้นาย ก. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจัน และนาย ข. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันพ้นจากตำแหน่งฐานมีความประพฤติในทางซึ่งจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์และตำแหน่งหรือราชการตามมาตรา 92 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 หรือไม่ ซึ่งได้รับแจ้งว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันไม่ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษผู้อุทธรณ์แต่อย่างใด ขณะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรีได้รอฟังคดีที่ผู้อุทธรณ์แจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรค่ายบางระจันให้ดำเนินคดีกับผู้บริหารองค์การส่วนตำบลบางระจันฐานทำร้ายร่างกาย

ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการฯ ผู้แทนจังหวัดสิงห์บุรีชี้แจงเหตุผลการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารสรุปว่า ในระหว่างการรอผลการสอบสวนเพิ่มเติมจากอำเภอค่ายบางระจันผู้อุทธรณ์ได้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการกำกับดูแลศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรีมีมติให้คัดสำเนามอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสอบสวนข้อเท็จจริงแก่ผู้อุทธรณ์ และปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารผลการสอบสวนข้อเท็จจริงและบันทึกถ้อยคำผู้เกี่ยวข้องเนื่องจากยังอยู่ระหว่างการสอบสวนข้อเท็จจริงอำเภอค่ายบางระจัน และเมื่ออำเภอค่ายบางระจันรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงให้จังหวัดสิงห์บุรี ทราบแล้วก็เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรีในการพิจารณามีคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว การเปิดเผยการสอบสวนข้อเท็จจริงในขณะนี้อาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ส่วนบันทึกถ้อยคำพยานผู้เกี่ยวข้องนั้น ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะเดียวกันกับผลการสอบสวนข้อเท็จจริง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจทำให้พยานบุคคลที่เกี่ยวข้องถูกข่มขู่ เกิดอันตรายต่อชีวิต ความปลอดภัย หรืออาจทำให้ข้อเท็จจริงที่อยู่ระหว่างพิจารณาเปลี่ยนแปลงไปรวมทั้งอาจเกิดความยุ่งเหยิงในด้านเอกสารและกระบวนการพิจารณาตามมาตรา 15 (2) และ (4) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ผู้อุทธรณ์ชี้แจงสรุปว่า เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2550 ผู้อุทธรณ์ถูกนาย ก. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันและนาย ข. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันทำร้ายร่างกาย ผู้อุทธรณ์ จึงได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีภูธรค่ายบางระจันเพื่อดำเนินคดีแล้ว ต่อมาวันที่ 8 มีนาคม 2550 ผู้อุทธรณ์กับพวกซึ่งเป็นพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันได้เดินทางไปร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อขอความเป็นธรรมและความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หลังจากนั้นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้อุทธรณ์ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่หนึ่ง กล่าวหาผู้อุทธรณ์ว่าก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจัน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันได้มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้อุทธรณ์ แต่ ก. อบต. จังหวัดสิงห์บุรีได้มีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งลงโทษดังกล่าวและแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันทราบแล้ว แต่องค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันไม่ดำเนินการแจ้งให้เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ซึ่งเป็นต้นสังกัดของผู้อุทธรณ์ทราบแต่อย่างใด

เรื่องที่สอง กล่าวหาผู้อุทธรณ์กับพวกซึ่งเดินทางไปร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรีในวันที่ 8 มีนาคม 2550 ว่าไม่รายงานผู้บังคับบัญชาก่อนไปร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันได้ลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์แต่ไม่ดำเนินการส่งคำสั่งลงโทษให้ ก. อบต. จังหวัดสิงห์บุรีพิจารณา

สำหรับคดีที่ผู้อุทธรณ์แจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรค่ายบางระจันกรณีถูกนาย ก. และนาย ข. ทำร้ายร่างกายนั้น ศาลจังหวัดสิงห์บุรีได้มีคำพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองแต่ให้รอการลงโทษไว้ ปัจจุบันผู้อุทธรณ์ยังไม่ทราบผลการสอบสวนข้อเท็จจริงของจังหวัดสิงห์บุรีแต่อย่างใด ผู้อุทธรณ์จึงขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อทราบผลการสอบสวนและนำไปใช้ประโยชน์ในการปกป้องสิทธิอุทธรณ์ที่ถูกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันมีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ ผู้อุทธรณ์แจ้งว่า เหตุที่อุทธรณ์ก็เพื่อขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนข้อเท็จจริงของจังหวัดสิงห์บุรีเท่านั้นส่วนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสรุปผลการลงโทษทางวินัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันนั้นผู้อุทธรณ์ได้รับแล้ว

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้การสอบสวนข้อเท็จจริงยังไม่เสร็จสมบูรณ์เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรียังไม่มีคำสั่งเรื่องดังกล่าวโดยรอฟังผลคดีที่ผู้อุทธรณ์แจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรค่ายบางระจันให้ดำเนินคดีกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันฐานทำร้ายร่างกาย แต่ปัจจุบันอำเภอค่ายบางระจันซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงเสร็จเรียบร้อยและคดีที่ผู้อุทธรณ์แจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรค่ายบางระจันนั้นศาลจังหวัดสิงห์บุรีได้มีคำพิพากษาลงโทษนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระจันกับพวกแล้ว การเปิดเผยผลการสอบสวนข้อเท็จจริงจึงไม่ทำให้การบังคับใช้

กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามมาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ประกอบกับเรื่องนี้ได้มีการดำเนินการสอบสวนมานานพอสมควรจึงมีเหตุผลที่ผู้อุทธรณ์จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเพื่อใช้เป็นข้อมูลปกป้องสิทธิและประโยชน์ของตนจึงเห็นสมควรเปิดเผยแก่ผู้อุทธรณ์ได้

ส่วนบันทึกถ้อยคำพยานที่เกี่ยวข้องนั้น เห็นว่าปัจจุบันผู้อุทธรณ์ไม่ได้รับราชการในพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรีแล้ว และผู้อุทธรณ์ไม่ได้มีพฤติการณ์เป็นผู้มีอิทธิพล การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจึงไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ตามมาตรา 15 (2) และ (4) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 จึงเห็นสมควรเปิดเผยแก่ผู้อุทธรณ์ได้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงมีคำวินิจฉัยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรีเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์แก่ผู้อุทธรณ์

นายวัฒนา รัตนวิจิตร	หัวหน้าคณะที่ 4
นายจำนง เฉลิมฉัตร	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ มนตรี รูปสุวรรณ	กรรมการ
นางมัลลิกา คุณวัฒน์	กรรมกการ
ศาสตราจารย์พิเศษ เรวัต ฉ่ำเฉลิม	กรรมการ
นายดำรงค์ บุญยืน	กรรมการ
พลเอก วิชิต บุณยะวัฒน์	กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

หมายเหตุ : นายดำรง บุญยืน ป่วยจึงมิได้ลงนามในคำวินิจฉัย

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วันที่ 11 เมษายน 2551

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที สค 87/2551

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

.....

ผู้อุทธรณ์ :
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาศาลแพ่งคดีหมายเลขแดง ที่ ย.73/2550 ได้มอบอำนาจให้นาย ก. ทนายความ มีหนังสือลงวันที่ 8 มกราคม 2551 ถึงสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้สิทธิขอตรวจดูหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินของนาย ข. หรือ ค. ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และนาง ง. หรือ จ. หรือ ฉ. ภริยาของนาย ข. เพื่อนำไปบังคับคดีต่อไป

สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีบันทึกท้ายคำขอ ลงวันที่ 8 มกราคม 2551 ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ โดยให้เหตุผลว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง (5) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 อีกทั้งผู้อุทธรณ์ไม่สามารถนำหลักฐานมาแสดงได้ว่าเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดซึ่งจะถือว่าเป็นผู้มีอำนาจตามมาตรา 24 วรรคหนึ่ง (8) แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน โดยเป็นการปฏิบัติตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร (กขร) 1311/5094 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2543

ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551 อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์ และเหตุผลในการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบกับข้อมูลข่าวสารที่ขอให้จัดส่งมาทั้งได้รับฟังคำชี้แจงด้วยวาจาของผู้แทนสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้แทนสำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี และของผู้อุทธรณ์ด้วยแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ในช่วงปี 2548 - 2549 นาย ข. หรือ ค. ซึ่งประกอบอาชีพค้าขายเครื่องประดับร่วมกับภริยาได้สั่งจ่ายเช็คจำนวน 19 ฉบับให้แก่ผู้อุทธรณ์เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 10,000,000 บาท เมื่อถึงกำหนดเวลาชำระ ผู้อุทธรณ์ได้นำเช็คไปเข้าบัญชีเพื่อให้ธนาคารเรียกเก็บเงิน แต่ธนาคารตามเช็คได้ปฏิเสธการจ่ายเงิน ผู้อุทธรณ์จึงฟ้องร้องดำเนินคดีกับนาย ข. ซึ่งต่อมาศาลแพ่งได้มีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ ย.73/2550 ให้จำเลย (นาย ข.) ชำระเงินคืนแก่โจทก์ (ผู้อุทธรณ์) จำนวน 10,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันที่ธนาคารได้ปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คแต่ละฉบับ

ต่อมานาย ก. ในฐานะทนายความผู้รับมอบอำนาจจากผู้อุทธรณ์ ได้ไปขอตรวจสอบหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินของนาย ข. และภริยา จากสำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี สำนักงานที่ดินเขตดอนเมือง และสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อนำไปบังคับคดี โดยนาย ก. อ้างว่าสำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีและสำนักงานที่ดินเขตดอนเมืองทำการตรวจสอบหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ แต่สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยาปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ โดยให้เหตุผลว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง (5) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 อีกทั้งผู้อุทธรณ์ไม่สามารถนำหลักฐานมาแสดงได้ว่าเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดซึ่งจะถือว่าเป็นผู้มีอำนาจตามมาตรา 24 วรรคหนึ่ง (8)

แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ทั้งนี้เป็นการปฏิบัติตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร (กขร) 1311/5094 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2543 ผู้อุทธรณ์ชี้แจงด้วยวาจาว่าไม่เห็นด้วยกับเหตุผลดังกล่าวเนื่องจากผู้อุทธรณ์เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งมีสิทธิอันจะขอให้ศาลยึดอายัด หรือมีคำสั่งใดๆ ได้ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง นอกจากนี้ ผู้อุทธรณ์ได้ไปร้องขอเฉลี่ยทรัพย์ต่อศาลแพ่ง ซึ่งศาลแพ่งได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2551 อนุญาตให้ผู้อุทธรณ์เฉลี่ยทรัพย์ได้ แม้จะยังไม่ปรากฏว่าคดีถึงที่สุดก็ตาม

สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยาชี้แจงเป็นหนังสือ ประกอบคำชี้แจงด้วยวาจาของผู้แทนสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปความได้ว่า ผู้อุทธรณ์ได้ยื่นขอตรวจสอบหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินของนาย ข. และภริยา ซึ่งปรากฏว่านาย ข. ไม่มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนนาง ง. หรือ จ. ภริยาของนาย ข. มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดิน 2 ฉบับ ซึ่งฉบับหนึ่งได้มาโดยการรับการให้โดยเสน่หา และอีกฉบับหนึ่งได้มาโดยการรับมรดก แต่เนื่องจากผู้อุทธรณ์ไม่ทราบเลขโฉนดที่ดินของบุคคลดังกล่าว ประกอบกับผู้อุทธรณ์มิได้แสดงหลักฐานว่าเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดที่จะมีอำนาจตามมาตรา 24 วรรคหนึ่ง (8) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 อีกทั้งข้อมูลข่าวสารที่ขอตรวจสอบเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง (5) แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร จึงไม่อาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอได้ ทั้งนี้ สำนักงานที่ดินได้ถือปฏิบัติตามหนังสือของสำนักงานนายกรัฐมนตรี ที่ นร (กขร) 1311/5094 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2543 อย่างไรก็ตาม หากผู้อุทธรณ์สามารถนำหลักฐานมาแสดงได้ว่าคดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว ทางหน่วยงานยินดีเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอแก่ผู้อุทธรณ์

ผู้แทนสำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีชี้แจงด้วยวาจาสรุปความได้ว่า สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีได้ถือปฏิบัติแนวทางเดียวกับสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่ที่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ผู้อุทธรณ์ได้ทราบนั้น อาจเป็นความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเจ้าหน้าที่

ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ได้สอบถามข้อเท็จจริงจากศาลแพ่งเกี่ยวกับสถานะของคดีหมายเลขแดงที่ ย.๗๓/๒๕๕๐ และได้รับแจ้งว่าคดีดังกล่าวมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว โดยจำเลยมิได้ยื่นอุทธรณ์ หรือขอทุเลาการบังคับคดี

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย พิจารณาแล้วเห็นว่า หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือโฉนดที่ดินที่ผู้อุทธรณ์ขอให้เปิดเผยนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจะเปิดเผยโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในกรณีใดกรณีหนึ่งใน 9 ประการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ตามข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้อุทธรณ์เป็นเจ้าหนี้ของนาย ข. ตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดแล้วซึ่งมีสิทธิที่จะขอหมายบังคับคดี ย่อมถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว ตามมาตรา 24 วรรคหนึ่ง (8) อย่างไรก็ตาม ปรากฏตามหนังสือชี้แจงของสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยาว่า สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในทีดินหรือโฉนดที่ดินในนามของนาย ข. (จำเลย) ดังนั้นจึงไม่มีข้อมูลข่าวสารที่จะเปิดเผย หากผู้อุทธรณ์ไม่เชื่อว่าเป็นความจริง ย่อมมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขอให้ตรวจสอบได้ตามมาตรา 13 ประกอบมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กรณีนี้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

สำหรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับภริยาของนาย ข. นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงว่านาง ง. หรือ จ. ภริยาของนาย ข. มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดิน 2 ฉบับ ตามที่สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่งสำเนามาให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งปรากฏตามรายการทะเบียนว่าโฉนดฉบับหนึ่ง นาง ง. หรือ จ. ได้ที่ดินมาโดยรับการให้อีกฉบับหนึ่งได้ที่ดินมาโดยการรับมรดก ที่ดินดังกล่าวจึงเป็นสินส่วนตัวของนาง ง. หรือ จ. ภริยา

ของนาย ข. ถึงหากผู้อุทธรณ์จะอ้างว่าหนี้ที่ผู้อุทธรณ์ฟ้องนาย ข. เป็นจำเลยนั้น เป็นหนี้ร่วมกันของสามีภริยา แต่ทรัพย์สินส่วนตัวของภริยาก็มิใช่ทรัพย์สินที่เป็นของภริยาซึ่งตามกฎหมายอาจถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือเป็นทรัพย์สินที่อาจบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 282 วรรคท้าย ดังที่ศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยเป็นแบบอย่างไว้แล้วตามคำพิพากษาฎีกาที่ 445/2540 เมื่อผู้อุทธรณ์มิได้ฟ้องภริยาของนาย ข. เป็นจำเลย ภริยาของนาย ข. จึงมิได้เป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาของผู้อุทธรณ์ แม้มาตรา 1489 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะบัญญัติว่า ถ้าสามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกัน ให้ชำระหนี้นั้นจากสินสมรสและสินส่วนตัวของทั้งสองฝ่ายก็เป็นเพียงบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิของเจ้าหนี้มิได้หมายความว่าเจ้าหนี้จะมีสิทธิในการบังคับชำระหนี้เอาแก่สินส่วนตัวของภริยาได้โดยมิต้องฟ้องบังคับตามมาตรา 213 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ผู้อุทธรณ์จึงมิใช่บุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ยิ่งกว่านั้นการเปิดเผยยังเป็นการรบกวนสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์

ศาสตราจารย์ ศักดิ์ สนองชาติ	หัวหน้าคณะที่ 2
นางธิดา ศรีไพพรรณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก	กรรมการ
นายพูลประโยชน์ ชัยเกียรติ	กรรมการ
พลเอก สุพิทย์ วรอุทัย	กรรมการ
นายชัยรัตน์ มาประณีต	กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วันที่ 26 มิถุนายน 2551

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที สค 88/2552

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลวังเหนือ จังหวัดลำปาง เกี่ยวกับฎีกาการเบิกจ่ายเงินโครงการปรับปรุงและวางท่อระบายน้ำ

.....

ผู้อุทธรณ์ :
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : เทศบาลตำบลวังเหนือ จังหวัดลำปาง

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า ผู้อุทธรณ์มีหนังสือลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2551 ถึงเทศบาลตำบลวังเหนือ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ขอสำเนาฎีกาการเบิกจ่ายเงินโครงการปรับปรุงและวางท่อระบายน้ำพร้อมบ่อพักภายในเขตเทศบาลตำบลวังเหนือ และเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องในการขอเบิกจ่าย งวดที่ 1 และ 4

เทศบาลตำบลวังเหนือมีบันทึกต่อท้ายหนังสือของผู้อุทธรณ์ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2551 ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอโดยให้เหตุผลว่า เป็นหลักฐานเกี่ยวกับความยุติธรรมทางอาญา จำเลยมีสิทธิร้องขอต่อศาลได้อยู่แล้ว จึงเห็นควรไม่เปิดเผยเพราะอาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ

ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552 อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์ และเหตุผลในการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลวังเหนือ ประกอบกับข้อมูลข่าวสารที่ขอให้จัดส่งมาแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เทศบาลตำบลวังเหนือออกประกาศลงวันที่ 15 ธันวาคม 2549 ประมูลงานจ้างโครงการก่อสร้างปรับปรุงท่อระบายน้ำและบ่อพักในเขตเทศบาลตำบลวังเหนือ หมู่ที่ 4 ตำบลวังเหนือ งบประมาณ 4.8 ล้านบาท ปรากฏว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. เป็นผู้ชนะการประมูล และได้มีการทำสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างโครงการดังกล่าวตามสัญญาเลขที่ 7/2550 เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2550 ต่อมา ขณะที่โครงการได้ดำเนินการก่อสร้างและเบิกจ่ายเงินไปแล้ว 2 งวด ปลัดเทศบาลตำบลวังเหนือมีบันทึก ที่ ลป 53201/367 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2550 ถึงนายกเทศมนตรีตำบลวังเหนือ รายงานว่าได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. ขาดคุณสมบัติในการทำสัญญากับเทศบาล และเสนอให้ยกเลิกสัญญารวมทั้งเรียกเงินค่าก่อสร้างที่ได้จ่ายไปแล้วทั้ง 2 งวดคืน แต่นาย พ. นายกเทศมนตรีตำบลวังเหนือในขณะนั้นได้มีบันทึกต่อท้ายบันทึกรายงานของปลัดเทศบาลฯ ว่า หากปลัดเทศบาลฯ มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติของคู่สัญญาก็สมควรเสนอนายกเทศมนตรีฯ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบก่อน มิใช่ดำเนินการตรวจสอบไปโดยพลการ โครงการก่อสร้างดังกล่าวจึงดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จและเทศบาลตำบลวังเหนือได้รับมอบงาน ข้อเท็จจริงปรากฏอีกว่ามีผู้ร้องเรียนต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกล่าวหานาย พ. ว่าปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามกฎหมายและระเบียบราชการหลายประการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้สั่งการให้จังหวัดลำปางดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง จังหวัดลำปางตรวจสอบแล้วรายงานผลตามหนังสือจังหวัดลำปาง ลับ ที่ ลป 0867.4/754 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2551 สรุปความว่า ข้อร้องเรียนไม่มีมูล และการดำเนินการโครงการปรับปรุงและวางท่อระบายน้ำพร้อมบ่อพักของเทศบาลตำบลวังเหนือ น่าเชื่อว่าไม่มีเจตนาทุจริต แต่อาจมีความบกพร่องในการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์ใหม่ จึงให้นายอำเภอวังเหนือกำชับตักเตือนผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ถือปฏิบัติตามระเบียบหลักเกณฑ์โดยเคร่งครัด และเห็นควรยุติเรื่อง แต่ปลัดเทศบาลฯ เห็นว่า ผู้ชนะการประมูลทำผิดเงื่อนไขในการเสนอราคา อีกทั้งเมื่อรายงานต่อนายกเทศมนตรีฯ

ก็ไม่ได้รับการพิจาณา เป็นเหตุให้เทศบาลต้องรับมอบงานที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ทำให้ได้รับความเสียหาย จึงฟ้องนาย พ. ต่อศาลจังหวัดลำปาง ตามคดีอาญาหมายเลขดำ ที่ 310/2551 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 ในข้อหาปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่

ผู้อุทธรณ์เป็นอดีตผู้ช่วยนายช่างโยธาของเทศบาลตำบลวังเหนือ และได้รับการร้องขอให้เป็นพยานในคดีดังกล่าว จึงมีหนังสือขอข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการให้การเป็นพยานต่อศาล แต่ได้รับการปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่า จำเลยมีสิทธิร้องขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวต่อศาลได้อยู่แล้ว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการปรับปรุงและวางท่อระบายน้ำพร้อมบ่อพักของเทศบาลตำบลวังเหนือได้ดำเนินการเสร็จสิ้น โดยมีการรับมอบงานและเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้างแล้ว ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินโครงการซึ่งรวมถึงฎีกาการเบิกจ่ายเงินด้วย จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตามอำนาจและหน้าที่ของเทศบาลตำบลวังเหนือ บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียหรือไม่ก็ตามอาจใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเพื่อตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสในการปฏิบัติราชการของเทศบาลตำบลวังเหนือ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐได้ แม้ปลัดเทศบาลฯ จะอ้างว่าได้มีการฟ้องคดีอาญาเกี่ยวกับการดำเนินโครงการดังกล่าว แต่การดำเนินคดีอาญานั้นคณะรัฐมนตรีมีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2549 กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ว่าเมื่อมีการกระทำผิดทางอาญาต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจให้แจ้งความร้องทุกข์ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ไม่สมควรว่าจ้างทนายความหรือยื่นฟ้องคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดเอง ทั้งนี้ ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร 0505/ว 184 ลงวันที่ 14 ธันวาคม 2549 การฟ้องคดีอาญาของปลัดเทศบาลฯ จึงพิจารณาได้ว่าเป็นการฟ้องคดีในฐานะส่วนตัวไม่ใช่ในฐานะหน่วยงานของรัฐ และเพียงการฟ้องคดีอาญาในฐานะส่วนตัวก็ไม่ทำให้ข้อมูลข่าวสารของราชการที่แม้จะเกี่ยวข้องกับคดีดังกล่าวกลายเป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาของศาลได้ เมื่อข้อมูลข่าวสารตามคำขออยู่ในความครอบครองของเทศบาลตำบลวังเหนือ และไม่เข้าลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง (2) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ดังนั้น จึงเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอและให้สำเนาแก่ผู้อุทธรณ์ได้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงมีคำวินิจฉัยให้เทศบาลตำบลวังเหนือ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอแก่ผู้อุทธรณ์

ศาสตราจารย์ ศักดิ์ สนองชาติ	หัวหน้าคณะที่ ๒
นายชัยรัตน์ มาประณีต	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก	กรรมการ
นายพูลประโยชน์ ชัยเกียรติ	กรรมการ
พลเอก สุพิทย์ วรอุทัย	กรรมการ
นางธิดา ศรีไพพรรณ	กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วันที่ 18 มิถุนายน 2552

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค 169/2552

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เกี่ยวกับการดำเนินการสอบคัดเลือก

.....

ผู้อุทธรณ์ :
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นผู้บังคับหมู่ฝ่ายตรวจคนเข้าเมือง 2 ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ มีหนังสือลงวันที่ 12 มกราคม 2552 และวันที่ 23 มกราคม 2552 ถึงผู้บัญชาการกองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกข้าราชการตำรวจชั้นประทวนและการสอบแข่งขันบุคคลภายนอกเพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ดังนี้

1. เอกสารบัญชีรายชื่อข้าราชการตำรวจชั้นประทวนผู้มีวุฒิปริญญาโทผู้เข้ารับการคัดเลือกและบุคคลภายนอกผู้มีวุฒิปริญญาโททางกฎหมายหรือประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตผู้เข้ารับการแข่งขัน ผู้ผ่านการประมวลผลการสอบทั้งสาย อก. ๑ ปป. ๒ และ นส. ๓ ซึ่งเป็นบัญชีแนบท้ายบันทึก บช.ศ. ที่ 0036.325/65 ลงวันที่ 27 กันยายน 2550
2. ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบคัดเลือกของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่เข้ารับการสอบคัดเลือกเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตามประกาศกองบัญชาการศึกษาลงวันที่ 19 เมษายน 2550
3. ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบคัดเลือกของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่เข้ารับการสอบคัดเลือกเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตามประกาศกองบัญชาการศึกษาลงวันที่ 9 สิงหาคม 2550
4. ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบแข่งขันของบุคคลภายนอกที่เข้ารับการสอบแข่งขันเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตามประกาศกองบัญชาการศึกษาลงวันที่ 9 สิงหาคม 2550

กองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีบันทึก ที่ 0036.3/527 ลงวันที่ 10 มีนาคม 2552 ถึงผู้อุทธรณ์ ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายการที่ 1 โดยให้เหตุผลว่าเป็นเอกสารเกี่ยวกับความเห็นและข้อแนะนำภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามมาตรา 15 (3) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ส่วนรายการที่ 2 รายการที่ 3 และรายการที่ 4 ปฏิเสธการเปิดเผยในส่วนที่เกี่ยวกับผลคะแนนของผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกและการสอบแข่งขัน โดยให้เหตุผลว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล การเปิดเผยจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา 15 (5) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ 1 เมษายน 2552 ถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาคำอุทธรณ์ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งได้รับฟังคำชี้แจงด้วยวาจาของผู้แทนกองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และคำชี้แจงเป็นหนังสือของผู้อุทธรณ์ด้วยแล้ว ข้อเท็จจริงสรุปได้ความว่า ผู้อุทธรณ์เป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีวุฒิปริญญาโท ได้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้ง

เป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ผู้อุทธรณ์ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกแต่ยังไม่ได้รับการแต่งตั้งโดยมีชื่ออยู่ในบัญชีสำรอง ต่อมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้เปิดรับสมัครบุคคลภายนอกผู้มีวุฒิปริญญาโททางกฎหมายหรือประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ซึ่งปรากฏว่ามีผู้สอบผ่านเกณฑ์การสอบข้อเขียนร้อยละ 60 เพียง 18 คน อันเป็นจำนวนที่น้อยกว่าอัตรากำลังที่จะบรรจุและแต่งตั้ง และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้พิจารณาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการตำรวจสัญญาบัตรในตำแหน่งที่ว่าง ด้วยการนำคะแนนของผู้สมัครสอบในกลุ่มบุคคลภายนอกที่ไม่ผ่านเกณฑ์การสอบข้อเขียนร้อยละ 60 มาประมวลผลตามหลักวิชาการวัดผล เพื่อคัดบุคคลเข้ารับการฝึกอบรมสำหรับบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรให้ครบตามจำนวนที่เปิดรับ ซึ่งผู้อุทธรณ์เห็นว่าไม่เป็นธรรมต่อข้าราชการตำรวจชั้นประทวนโดยเฉพาะผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีสำรอง ผู้อุทธรณ์ร้องขอความเป็นธรรมต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และต่อมาได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง และต้องการข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการฟ้องคดีดังกล่าว โดยข้อมูลข่าวสารที่กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ปฏิเสธการเปิดเผยแก่ผู้อุทธรณ์ประกอบด้วย

1. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหนังสือกองบัญชาการศึกษา ที่ 0036.325/65 ลงวันที่ 27 กันยายน 2550

2. ข้อมูลข่าวสารทีเกียวข้องกับการสอบคัดเลือกของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่เข้ารับการสอบคัดเลือกเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตามประกาศกองบัญชาการศึกษาลงวันที่ 19 เมษายน 2550 (ข้าราชการตำรวจผู้มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี รุ่นที่ 1) ดังนี้

2.1 เอกสารแสดงผลคะแนนสอบข้อเขียนของข้าราชการตำรวจทั้งหมดที่เข้าสอบคัดเลือกเรียงตามลำดับเลขทีสมัครเข้าสอบคัดเลือกตามสายการสอบคัดเลือก

2.2 เอกสารแสดงผลคะแนนสอบคัดเลือกเรียงตามลำดับคะแนนของข้าราชการตำรวจตามสายการสอบคัดเลือก

2.3 เอกสารแสดงการเรียงลำดับรายชื่อข้าราชการตำรวจผู้ที่ได้รับคัดเลือกบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร เรียงตามลำดับคะแนนตามสายการสอบคัดเลือกพร้อมผลคะแนนสอบข้อเขียนแต่ละคน

3. ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบคัดเลือกของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่เข้ารับการสอบคัดเลือกเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตามประกาศกองบัญชาการศึกษาลงวันที่ 9 สิงหาคม 2550 (ข้าราชการตำรวจผู้มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี) ดังนี้

3.1 เอกสารแสดงผลคะแนนสอบข้อเขียนของข้าราชการตำรวจทั้งหมดที่เข้าสอบคัดเลือกเรียงตามลำดับเลขที่สมัครเข้าสอบคัดเลือก ตามสายการสอบคัดเลือก

3.2 เอกสารแสดงผลคะแนนสอบคัดเลือกเรียงตามลำดับคะแนนของข้าราชการตำรวจตามสายการสอบคัดเลือก

3.3 เอกสารแสดงการเรียงลำดับรายชื่อข้าราชการตำรวจผู้สอบข้อเขียนที่ผ่านการประมวลผลสอบข้อเขียนมีผลคะแนนสอบ และผ่านการทดสอบความเหมาะสมกับตำแหน่งเรียงลำดับคะแนนสอบจากมากที่สุดเรียงลงมาจนครบตามอัตราที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดตามสายการสอบคัดเลือก และได้รับคัดเลือกเข้าอบรมเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร พร้อมผลคะแนนสอบแต่ละคน

3.4 เอกสารแสดงการเรียงลำดับรายชื่อข้าราชการตำรวจผู้สอบข้อเขียนที่ผ่านการประมวลผลสอบข้อเขียนมีผลคะแนนสอบ และผ่านการทดสอบความเหมาะสมกับตำแหน่งเรียงลำดับคะแนนสอบเกินกว่าอัตราที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด ได้รับการคัดเลือกสำรองเรียงตามลำดับคะแนนสอบคัดเลือกตามสายการสอบคัดเลือก แต่ไม่ได้รับการคัดเลือกเข้าฝึกอบรมเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรตามนัยสั่งการของพลตำรวจเอกเสรีพิศุทธ์ เตมียาเวส ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2550 ท้ายหนังสือกองบัญชาการศึกษา ที่ 0036.325/65 ลงวันที่ 27 กันยายน 2550 พร้อมผลคะแนนสอบแต่ละคน

3.5 เอกสารแสดงการเรียงลำดับรายชื่อข้าราชการตำรวจผู้สอบข้อเขียนที่ผ่านการประมวลผลสอบข้อเขียนมีผลคะแนนสอบ แต่ไม่ผ่านการทดสอบความเหมาะสมกับตำแหน่ง เรียงลำดับคะแนนสอบเกินกว่าอัตราที่สำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติกำหนด เรียงตามลำดับคะแนนสอบคัดเลือกตามสายการสอบคัดเลือกแต่ไม่ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการอบรมเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรตามนัยสั่งการของพลตำรวจเอก เสรีพิศุทธ์ เตมียาเวส ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2550 ท้ายหนังสือกองบัญชาการศึกษา ที่ 0036.325/65 ลงวันที่ 27 กันยายน 2550 พร้อมผลคะแนนสอบแต่ละคน

4. ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบแข่งขันของบุคคลภายนอกที่เข้ารับการสอบแข่งขันเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตามประกาศกองบัญชาการศึกษาลงวันที่ 9 สิงหาคม 2550 (บุคคลผู้มีวุฒิปริญญาโททางกฎหมายหรือประกาศนียบัตรเนติบัณฑิต)

4.1 เอกสารแสดงผลคะแนนสอบข้อเขียนของบุคคลภายนอกทั้งหมดที่เข้าสอบแข่งขันเรียงตามลำดับเลขทีสมัครเข้าสอบแข่งขัน ตามสายการสอบแข่งขัน

4.2 เอกสารแสดงผลคะแนนสอบแข่งขันของบุคคลภายนอกเรียงตามลำดับคะแนนตามสายการสอบแข่งขัน

4.3 เอกสารแสดงการเรียงลำดับรายชื่อบุคคลภายนอกผู้สอบข้อเขียนที่ผ่านการประมวลผลสอบข้อเขียนมีผลคะแนนสอบแข่งขันไม่ผ่านเกณฑ์การตัดสินร้อยละหกสิบและผ่านการทดสอบความเหมาะสมกับตำแหน่งเรียงลำดับคะแนนสอบจากมากที่สุดเรียงลงมา (มีจำนวน 462 คน) เพื่อให้ครบตามอัตราที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด (480 อัตรา) ตามสายการสอบแข่งขัน ได้รับการคัดเลือกเข้าอบรมเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรตามนัยสั่งการของพลตำรวจเอก เสรีพิศุทธ์ เตมียาเวส ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2550 ท้ายหนังสือกองบัญชาการศึกษา ที่ 0036.325/65 ลงวันที่ 27 กันยายน 2550 พร้อมผลคะแนนสอบของแต่ละคน

4.4 เอกสารแสดงการเรียงลำดับรายชื่อบุคคลภายนอกผู้สอบข้อเขียนที่ผ่านการประมวลผลสอบข้อเขียนมีผลคะแนนสอบแข่งขันไม่ผ่านเกณฑ์การตัดสินร้อยละหกสิบ และผ่านการทดสอบความเหมาะสมกับตำแหน่งได้รับคัดเลือกสำรองเรียงลำดับคะแนนสอบจากมากที่สุดเรียงลงมา (มีจำนวน 120 คน) ตามสายการสอบแข่งขันไม่ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการอบรมเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ตามนัยสั่งการของพลตำรวจเอก เสรีพิศุทธ์ เตมียาเวส ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2550 ท้ายหนังสือกองบัญชาการศึกษา ที่ 0036.325/65 ลงวันที่ 27 กันยายน 2550 พร้อมผลคะแนนสอบของแต่ละคน

ในชั้นพิจารณา ผู้แทนกองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ชี้แจงว่าข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกข้าราชการตำรวจชั้นประทวนผู้มีวุฒิปริญญาโทเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร และการสอบแข่งขันบุคคลภายนอกผู้มีวุฒิปริญญาโททางกฎหมายหรือประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดสอบเมื่อปี พ.ศ. 2550 รวม 2 ครั้ง ใน 3 รุ่น คือ

ครั้งที่ 1 รุ่นแรก เป็นการสอบคัดเลือกข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีวุฒิปริญญาโทในสายการเงินสายธุรการและสายป้องกันปราบปราม จำนวน 120 อัตรา โดยมีผู้มาสมัครสอบเต็มตามจำนวนที่เปิดรับสมัคร การประกาศผลได้ประกาศรายชื่อผู้ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกโดยเรียงตามลำดับคะแนน แต่ในการประกาศผลไม่ได้ระบุคะแนนที่เป็นตัวเลข ในรุ่นนี้ไม่มีผู้ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก

ครั้งที่ 2 เป็นการสอบจำนวน 2 รุ่น คือ รุ่นที่ 2 สอบคัดเลือกข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีวุฒิปริญญาโทในสายอำนวยการและสนับสนุน จำนวน 80 อัตรา และสายป้องกันปราบปราม จำนวน 220 อัตรา มีผู้ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกและได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรแล้วเต็มตามอัตราว่าง แต่ยังมีผู้ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกอีกจำนวนหนึ่งที่อยู่ในบัญชีสำรองที่ยังไม่ได้รับการแต่งตั้งเนื่องจากไม่มีอัตราว่าง ซึ่งผู้อุทธรณ์อยู่ในกลุ่มที่มีชื่อในบัญชีสำรองนี้

ส่วนรุ่นที่ 3 เป็นการสอบแข่งขันบุคคลภายนอกซึ่งมีวุฒิปริญญาโททางกฎหมายหรือประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตในสายงานนิติกรและพนักงานสอบสวน จำนวน 480 อัตรา มีผู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาคการสอบข้อเขียนจำนวน 18 คน จากผู้เข้าสมัครสอบจำนวน 974 คน จึงยังมีอัตราว่างจำนวนมาก และเนื่องจากแนวทางปฏิบัติ

ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะไม่มีการขึ้นบัญชีสำรองไว้ แต่จะเปิดสอบเฉพาะตำแหน่งตามความต้องการของหน่วยงานเป็นครั้งคราว ดังนั้น เพื่อประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดสอบใหม่ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจึงมีนโยบายให้นำคะแนนของผู้ที่สมัครสอบแต่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 มาประมวลผลตามหลักวิชาการวัดผล โดยให้นักวิชาการปรับค่าเกณฑ์คะแนนเพื่อคัดบุคคลเข้าสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งสำหรับบรรจุและแต่งตั้งให้ครบตามจำนวนที่เปิดรับ ซึ่งกองบัญชาการศึกษาได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว นำรายชื่อบุคคลตามหลักเกณฑ์นี้ ประมาณ 600 คน เสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเพื่อพิจารณาอนุมัติ ตามบันทึกที่ 0036.325/65 ลงวันที่ 27 กันยายน 2550 และปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้แต่งตั้งผู้สอบแข่งขันในรุ่นนี้ครบทั้ง 480 อัตราแล้ว

ในประเด็นที่ผู้อุทธรณ์เห็นว่า ตนอยู่ในบัญชีสำรองในรุ่นที่ 2 เมื่อมีอัตรากำลัง (ในรุ่นที่ 3) ว่างเนื่องจากมีผู้สอบผ่านเพียง 18 คน เหตุใดจึงไม่นำผู้ที่อยู่ในบัญชีสำรองบรรจุและแต่งตั้งแทนการวัดผล ซึ่งทำให้ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนเสียโอกาสในการเลื่อนเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ผู้แทนกองบัญชาการศึกษาชี้แจงว่า เนื่องจากการสอบแต่ละครั้งจะเป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าสอบในแต่ละครั้งไว้ จึงไม่อาจนำรายชื่อผู้ที่สอบในครั้งอื่นมาบรรจุและแต่งตั้งได้ เพราะการสอบในรุ่นที่ 3 นี้ ต้องการผู้ที่มีวุฒิทางกฎหมาย ซึ่งผู้อุทธรณ์มิได้จบมาในศาสตร์ดังกล่าว

ข้อมูลข่าวสารตามคำขอของผู้อุทธรณ์นั้น กองบัญชาการศึกษาได้เปิดเผยรายชื่อผู้ที่สอบผ่านในทุกรุ่นให้ผู้อุทธรณ์ทราบแล้ว ส่วนเหตุผลที่ไม่เปิดเผยผลคะแนนของทั้งผู้ที่สอบผ่านและไม่ผ่าน เนื่องจากเห็นว่าจะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้สมัครสอบ สำหรับบันทึก ที่ 0036.325/65 ลงวันที่ 27 กันยายน 2550 เป็นการเสนอเรื่องต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเกี่ยวกับการประมวลผลการสอบข้อเขียน จึงเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเห็นและคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้ ตามมาตรา 15 (3) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า การสอบคัดเลือกและการสอบแข่งขันบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น ได้มีการดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจเปิดเผยต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้เพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ข้อมูลข่าวสารรายการที่ 1 บันทึกกองบัญชาการศึกษาที่ 0036.325/65 ลงวันที่ 27 กันยายน 2550 เป็นการเสนอเรื่องที่หน่วยงานได้ดำเนินการเกี่ยวกับการสอบแข่งขันบุคคลเพื่อเข้ารับราชการตำรวจต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น อันมีลักษณะเป็นการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ และไม่เข้าลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้ตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการที่ 2 รายการที่ 3 และรายการที่ 4 นั้น กองบัญชาการศึกษาเปิดเผยรายชื่อของผู้ที่สอบผ่านให้ผู้อุทธรณ์ทราบแล้ว ดังนั้น จึงมีข้อที่ต้องพิจารณาเฉพาะรายชื่อของผู้ที่สอบไม่ผ่านและผลคะแนนของผู้สมัครสอบ ข้อมูลข่าวสารในส่วนชื่อของบุคคลและผลคะแนนที่ผู้สมัครสอบแต่ละคนทำได้ในการสอบนั้น ไม่เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ประกอบกับผู้อุทธรณ์เป็นบุคลากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กล่าวคือเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่อาจใช้สิทธิสมัครสอบคัดเลือก หรือสอบแข่งขันเพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการดำเนินการสอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงเห็นควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้ การเปิดเผยในกรณีนี้ไม่เป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา 15 (5) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงมีคำวินิจฉัยให้กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ พร้อมทั้งให้สำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์

ศาสตราจารย์ วิเชียร วัฒนคุณ	หัวหน้าคณะที่ ๑
นายขจัดภัย บุรุษพัฒน์	กรรมการ
นายพีรพล ไตรทศาวิทย์	กรรมการ
ร้อยโท วิรัช พันธุมะผล	กรรมการ
นายสมชาย หอมลออ	กรรมการ
นางแน่งน้อย วิศวโยธิน	กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2552

หมายเหตุ ศาสตราจารย์ วิเชียร วัฒนคุณ ป่วยจึงมิได้ลงนามในคำวินิจฉัย

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค 172/2552

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี เกี่ยวกับหนังสืออนุญาตบรรทุกสินค้าโดยเรืออื่นที่มิใช่เรือไทย

.....

ผู้อุทธรณ์ :
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า ผู้อุทธรณ์มีหนังสือลงวันที่ 1 มิถุนายน 2552 ถึงผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ขอข้อมูลข่าวสาร จำนวน 2 รายการ คือ

1. คำขอรับหนังสืออนุญาตบรรทุกของทีสั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศโดยเรืออื่นที่มิใช่เรือไทยตามแบบ พว. - ค .2 โดยบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด เป็นผู้กระทำการแทนตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2552 ถึงวันที่ 29 พฤษภาคม 2552

2. คำขอรับหนังสืออนุญาตบรรทุกของที่สั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศโดยเรืออื่นที่มิใช่เรือไทยตามแบบ พว. - ค. ๒ โดยบริษัท บทด จำกัด เป็นผู้กระทำการแทนตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2552 ถึงวันที่ 29 พฤษภาคม 2552

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ คค 0318/3383 ลงวันที่ 18 กันยายน 2552 ถึงผู้อุทธรณ์ปฏิเสธการเปิดเผยโดยให้เหตุผลว่า ข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์ร้องขออาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด และบริษัท บทด จำกัด ดังนั้น กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีจึงต้องปฏิบัติตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยแจ้งให้บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด และบริษัท บทด จำกัด พิจารณาว่าจะคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวหรือไม่ ปรากฏว่า บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด และบริษัท บทด จำกัด ได้แจ้งคำคัดค้านการเปิดเผย กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีจึงไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามมาตรา 15 (6) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที 30 กันยายน 2552 ถึงประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงของผู้อุทธรณ์ ผู้แทนกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ความว่า ผู้อุทธรณ์เห็นว่าบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด เป็นรัฐวิสาหกิจและบริษัท บทด จำกัด เป็นบริษัทที่รัฐบาลถือหุ้นอยู่ 30% และเมื่อบริษัททั้งสองขออนุญาตบรรทุกของที่สั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศโดยเรืออื่นที่มิใช่เรือไทยตามแบบ พว. - ค. 2 กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีก็มักจะอนุญาตผู้อุทธรณ์ต้องการข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการขอหนังสืออนุญาตบรรทุกของที่สั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศโดยเรืออื่นที่มิใช่เรือไทยตามแบบ พว. - ค. 2 ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ 1 มิถุนายน 2552 ถึงผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีขอข้อมูลข่าวสารจำนวน 2 รายการดังกล่าว แต่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีปฏิเสธการเปิดเผย ผู้อุทธรณ์จึงอุทธรณ์คำสั่งกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีที่มิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ ได้เชิญผู้แทนบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด และบริษัท บทด จำกัด ชี้แจงประกอบการพิจารณาด้วย เนื่องจากเห็นว่าบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด และบริษัท บทด จำกัด เป็นผู้มีประโยชน์ส่วนได้เสียในข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอปรากฏข้อมูลตามคำชี้แจงดังนี้

ผู้แทนบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด ชี้แจงสรุปได้ความว่า แบบ พว. - ค. 2 มีรายละเอียดซึ่งเป็นข้อมูลของลูกค้า ซึ่งมาใช้บริการขนส่งทางเรือของบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด ซึ่งมีการอ้างอิงถึงเรื่องของธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในทางการค้า โดยทั่วไปต้องสงวนไว้ เพราะไม่ใช่เป็นเรื่องของกฎระเบียบหรือประกาศของทางราชการ บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด ในฐานะผู้รับจ้างจึงต้องปกป้องลูกค้าของตนเพื่อมิให้ได้รับความเสียหายอันอาจจะเกิดขึ้นได้

ผู้แทนบริษัท บทด จำกัด ชี้แจงสรุปได้ความว่า แบบ พว. - ค. ๒ มีรายละเอียดว่าบริษัท บทด จำกัด ได้รับมอบอำนาจมาจากบุคคลใดเพื่อมายื่นแบบ พว. - ค. 2 สินค้านำเข้ามาจากที่ไหน และสินค้าส่งมอบไปยังหน่วยงานใด เป็นต้น จึงเป็นรายละเอียดที่ส่วนหนึ่งนำมาจากสัญญาที่ลูกค้าบริษัท บทด จำกัด ทำสัญญาไว้กับหน่วยงานราชการ และอีกส่วนหนึ่งมาจากหนังสือที่เป็นใบสั่งของที่แจ้งไปที่ต่างประเทศ บริษัท บทด จำกัด จะเป็นผู้จัดหาเรือเพื่อขนส่งสินค้าให้กับลูกค้า บริษัท บทด จำกัด ไม่ทราบว่าธุรกิจของลูกค้ามีการแข่งขันมากน้อยเพียงใด ส่วนได้เสียในการแข่งขันประมูลเพื่อได้งานของหน่วยงานราชการของลูกค้า เช่น ราคาที่ลูกค้าไปยื่นกับหน่วยงานราชการ บริษัท บทด จำกัด ไม่สามารถตอบได้ว่า หากเปิดเผยแบบ พว. - ค.2 แก่ผู้อุทธรณ์ไปแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ บริษัท บทด จำกัด และลูกค้าบริษัท บทด จำกัด หรือไม่อย่างไรอีกทั้งอาจเกิดปัญหาในอนาคตหากมีบุคคลใดนำข้อมูลของบริษัท บทด จำกัด และของลูกค้าของบริษัท บทด จำกัด ไปใช้เพื่อการแข่งขัน

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ คือ หนังสืออนุญาตบรรทุกของที่สั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศโดยเรืออื่นที่มิใช่เรือไทยตามแบบ พว. - ค. 2 โดยบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด และบริษัท บทด จำกัด เป็นผู้กระทำการแทนตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2552 ถึงวันที่ 29 พฤษภาคม 2552 เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตามปกติ การเปิดเผยจะทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่าการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายหรือไม่อย่างไร ดังนั้น เมื่อพิเคราะห์ถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้วข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอจึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้ เว้นแต่ข้อมูลรายละเอียดในรายการที่ว่าด้วยกำหนดเวลาที่ใช้ของและรายการที่ว่าด้วยการบรรทุกของลงเรือเพราะหากเปิดเผยก็อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด และบริษัท บทด จำกัด เนื่องจากบุคคลภายนอกที่เป็นคู่แข่งทางการค้าของบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด และบริษัท บทด จำกัด อาจนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อประโยชน์ในการแข่งขันทางการค้าได้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงวินิจฉัยให้กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ พร้อมทั้งให้สำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์ โดยปกปิดข้อมูลรายละเอียดในรายการที่ว่าด้วยกำหนดเวลาที่ใช้ของและรายการที่ว่าด้วยการบรรทุกของลงเรือ

นายสมยศ เชื้อไทย	หัวหน้าคณะที่ ๓
นายธรรมรักษ์ การพิศิษฎ์	กรรมการ
นายวรเจตน์ ภาคีรัตน์	กรรมการ
นายสุพจน์ ไพบูลย์	กรรมการ
นายฮึกหาญ โตมรศักดิ์	กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

หมายเหตุ ศาสตราจารย์ ปรีดี เกษมทรัพย์ กรรมการ ลาป่วยจึงมิได้อยู่ร่วมพิจารณาและลงนามในคำวินิจฉัยเรื่องนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วันที่ 24 พฤศจิกายน 2552

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค 176/2552

เรื่อง **อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนสรรพยาวิทยา จังหวัดชัยนาท เกี่ยวกับเอกสารหลักฐานการรับส่งงานในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสรรพยาวิทยา**

.....

ผู้อุทธรณ์ :
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : โรงเรียนสรรพยาวิทยา จังหวัดชัยนาท

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า ผู้อุทธรณ์มีหนังสือลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2552 ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสรรพยาวิทยาเพื่อขอข้อมูลข่าวสารจำนวน 4 รายการ ดังนี้

1. กระเบื้องใยหินที่ใช้ในการปรับปรุงซ่อมแซมหลังคาหอประชุมโรงเรียนสรรพยาวิทยาทั้งหมด ในสมัยนาย ส. เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนสรรพยาวิทยา ประมาณ พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2543 ใช้กระเบื้องใยหินแบบไหน จำนวนเท่าใด ใช้ตราอะไรบ้าง หนา 4 มิลลิเมตร (มม.) หรือ 5 มม. มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) หรือไม่ และถ้ามี มอก. มี มอก. ทุกแผ่นหรือไม่

2. เอกสารการจัดซื้อจัดจ้างในการปรับปรุงซ่อมแซมหลังคาหอประชุมโรงเรียนสรรพยาวิทยาทั้งหมด ในสมัยนาย ส. เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนสรรพยาวิทยา ประมาณ พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2543

3. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ในแบบฟอร์มใบเบิกพัสดุโรงเรียนสรรพยาวิทยามีช่องผู้เบิกพัสดุกับช่องผู้รับของ (แทนผู้เบิกพัสดุ) ผู้เบิกพัสดุในแบบฟอร์มดังกล่าวหมายถึงหัวหน้างานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช่หรือไม่ ผู้อุทธรณ์และภริยาไม่ได้เป็นหัวหน้างานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถลงนามเป็นผู้เบิกพัสดุได้หรือไม่ และถ้าผู้อุทธรณ์และภริยาจะลงนามในใบเบิกพัสดุจะลงนามได้ในฐานะใด

4. เอกสารหลักฐานรับส่งงานในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสรรพยาวิทยาทั้งหมดในช่วงที่เปลี่ยนแปลงจากนาย ถ. ไปยังนาย อ. และในช่วงที่เปลี่ยนแปลงจากนาย อ. ไปยังนางสาว ว.

โรงเรียนสรรพยาวิทยามีหนังสือที่ ศธ 04037.138/510 ลงวันที่ 9 กันยายน 2552 ถึงผู้อุทธรณ์แจ้งว่า

ข้อมูลข่าวสารรายการที่ 1 โรงเรียนใช้กระเบื้องแบบใยหินลูกฟูกลอนเล็ก จำนวน 2,196 แผ่น ไม่ทราบใช้ตราอะไร หนา 4 มม. ในรูปแบบรายการมี มอก.

ข้อมูลข่าวสารรายการที่ 2 เอกสารชุดนี้ยังหาไม่พบ สาเหตุอาจเป็นเพราะมีการเคลื่อนย้าย เปลี่ยนที่เก็บหรืออาจถูกน้ำท่วมเสียหาย ซึ่งทางโรงเรียนก็พยายามค้นหาอยู่และจะดำเนินการตามระเบียบงานสารบรรณต่อไป

ข้อมูลข่าวสารรายการที่ 3 โรงเรียนสรรพยาวิทยาได้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และแนวปฏิบัติของโรงเรียนสรรพยาวิทยา คือ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ลงนามเบิก แต่ผู้รับของแทนอาจเป็นคณะครูในฝ่าย ในงาน หรือในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ก็ได้ ถ้าได้รับมอบหมายจากหัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน หรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และคำถามที่ว่าผู้อุทธรณ์และภริยาไม่ได้เป็นหัวหน้างานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถลงนามเป็นผู้เบิกพัสดุได้หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่า ณ เวลานั้น ผู้อุทธรณ์และภริยาได้รับมอบหมาย หรือปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าผู้อุทธรณ์และภริยาได้รับมอบหมาย หรือปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้อุทธรณ์และภริยาน่าจะเป็นผู้ลงนามเบิกได้ในฐานะหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (หัวหน้าหมวดวิชาเดิม)

ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการที่ 4 มีข้อมูลบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรซึ่งโรงเรียนพิจารณาแล้วว่าไม่อาจเปิดเผยได้ ส่วนที่เปิดเผยได้โรงเรียนได้สำเนาเอกสารให้ผู้อุทธรณ์แล้ว

ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ 3 กันยายน 2552 เพื่ออุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาคำอุทธรณ์ ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่าเพียงพอโดยไม่จำเป็นต้องเชิญคู่กรณีเข้าชี้แจง โดยสรุปได้ความว่า ผู้อุทธรณ์เมื่อครั้งปฏิบัติหน้าที่อยู่โรงเรียนสรรพยาวิทยาถูกร้องเรียนกล่าวหาว่าสร้างความแตกแยก กลั่นแกล้งผู้อื่น และถูกลงโทษภาคทัณฑ์โดยให้ผู้อุทธรณ์และภริยาย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ ณ โรงเรียนศรีสโมสรวิทยา ต่อมาผู้อุทธรณ์ได้รับทราบรายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงว่ามีข้อความบางตอนพาดพิงถึงผู้อุทธรณ์ เช่น ในเรื่องที่ผู้อุทธรณ์พยายามอ้างการกระทำทุจริตต่างๆ ภายในโรงเรียนมากลบเกลื่อนเบียงเบนประเด็นการร้องเรียนกล่าวหาตามข้อร้องเรียน ซึ่งผู้อุทธรณ์ก็ยังไม่มีพยานหลักฐานที่แน่ชัดแต่อย่างใด

ผู้อุทธรณ์จึงได้ใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตในเรื่องกระเบื้องใยหินที่ใช้มุงหลังคาในการปรับปรุงซ่อมแซมหลังคาหอประชุมโรงเรียนสรรพยาวิทยา และเอกสารอื่นๆ ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท แต่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทแจ้งว่าไม่มีการร้องเรียนกล่าวหาในประเด็นนี้ จึงไม่มีการสืบสวนหรือสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว ส่วนเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างกระเบื้องใยหิน ไม่ได้อยู่ในความครอบครองของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยอยู่ที่โรงเรียนสรรพยาวิทยา ผู้อุทธรณ์จึงได้ใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารตามรายการข้างต้นไปยังโรงเรียนสรรพยาวิทยา แต่ได้รับการปฏิเสธเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ในบางรายการ

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารรายการที่ 1 และรายการที่ 3 มีลักษณะเป็นการตั้งคำถามเพื่อให้โรงเรียนสรรพยาวิทยาตอบ ซึ่งมิใช่การขอข้อมูลข่าวสารภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ดังนั้น จึงไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลข่าวสารรายการที่ 2 โรงเรียนสรรพยาวิทยาอ้างว่าหาไม่พบ กรณีนี้จึงมิใช่การปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 17 หรือมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ดังนั้น จึงไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม หากผู้อุทธรณ์ไม่เชื่อว่าข้อกล่าวอ้างของโรงเรียนสรรพยาวิทยาเป็นความจริงอาจใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา 13 และมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้ต่อไป

สำหรับข้อมูลข่าวสารรายการที่ 4 คือ รายงานการส่งทรัพย์สินราชการของโรงเรียนสรรพยาวิทยาระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนคนเก่า ส่งมอบให้ผู้อำนวยการโรงเรียนคนใหม่ในช่วงปี 2549 ถึงปี 2551 โดยโรงเรียนสรรพยาวิทยาได้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารบางส่วนให้ผู้อุทธรณ์ทราบแล้ว ส่วนข้อมูลข่าวสารที่โรงเรียนปฏิเสธการเปิดเผยคือรายนามข้าราชการครูและลูกจ้างประจำโรงเรียนสรรพยาวิทยา โดยข้อมูลดังกล่าวประกอบไปด้วย ชื่อ - ชื่อสกุล ตำแหน่ง อันดับ เงินเดือน และหมายเหตุ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาเห็นว่าเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่สามารถเปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้ ยกเว้น ในส่วนของเงินเดือนซึ่งการเปิดเผยอาจเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา 15 (5) แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว จึงเห็นสมควรให้ปกปิดข้อมูลข่าวสารในส่วนนี้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงมีคำวินิจฉัยให้โรงเรียนสรรพยาวิทยาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในรายการที่ 4 ทั้งหมด ยกเว้น เงินเดือนที่ปกปิด พร้อมสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์ ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการอื่นให้ยกอุทธรณ์

ศาสตราจารย์ วิเชียร วัฒนคุณ	หัวหน้าคณะที่ 1
นายขจัดภัย บุรุษพัฒน์	กรรมการ
นางแน่งน้อย วิศวโยธิน	กรรมการ
นายพีรพล ไตรทศาวิทย์	กรรมการ
นายสมชาย หอมลออ	กรรมการ
ร้อยโท วิรัช พันธุมะผล	กรรมการรับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วันที่ 25 พฤศจิกายน 2552

หมายเหตุ ศาสตราจารย์ วิเชียร วัฒนคุณ ป่วยจึงมิได้ลงนามในคำวินิจฉัย

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรสาร 0 2281 8543
www.oic.go.th E-mail : infothai@oic.go.th

ผู้อำนวยการสำนัก โทร. 0 2281 8557
ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลข่าวสาร โทร. 0 2282 9270
ฝ่ายบริหารทั่วไป โทร. 0 2281 8562
ส่วนนโยบายและวิเคราะห์ โทร. 0 2282 9270
ส่วนงานวินิจฉัยอุทธรณ์ โทร. 0 2281 8559
ส่วนดำเนินการเรื่องร้องเรียนและตอบข้อหารือ โทร. 0 2282 1366
ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โทร. 0 2282 2283
กลุ่มงานพัฒนาระบบสารสนเทศข้อมูลข่าวสาร โทร. 0 2282 2013

“เพิ่มความโปร่งใส
สร้างความมั่นใจ
ราชการไทยพร้อมให้ข้อมูล”

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
www.oic.go.th E-mail : infothai@oic.go.th